LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Mendoza 2280
Avellaneda, Bs. Aires
1951. VIII. 11
IV M. * Nr. 50

Sveikiname savo mielus Skaitytojus, Garbės Leidėjus, Bendradarbius ir Rėmėjus su šiuo 50-uoju "LAIKO" numeriu, skirtu Lietuvos Karaliaus Mindaugo Krikšto 700 metų Jubiliejui atžymėti.

"LAIKAS"

Lietuvos karalius Mindaugas
(Dail. Pauliaus Augiaus piešinys)

Daug Daug Dainelių

Daug, daug dainelių, mieloji sese,
Aš padainuoti seniai žadu!
Tiktai ne šiandien, tiktai ne šičia,
Toli nuo savo gimtų namų...

Ištiesk, sesute, man baltą ranką,
Pakelk, mieloji, melsvas akis:
Aš tau priminsiu tėviškę brangią,
Aš tau priminsiu tylias naktis...

Kartu užaugom, kartu pražydom
Senoj bakūžėj, sodžiaus gale.
Tu jaunas dienas pagirdei vėju,
Kaip rūta dygus, buvai žalia.

O kai sugrįšiu, senai motulei
Aš padainuosiu visas dainas: —
Tiktai ne šiandien, tiktai ne šičia,
Toli nuo savo gimtų namų...

LOKIO TAIKA

MĖNUO DERYBŲ KORĖJOJE

Jau visas mėnuo kai vyksta derybos dėl karo paliaubų Korėjoje. Prasidėjusios liepos 8. d., jos antru kartu buvo nutrauktos rugpiūčio 4 d. todėl, kad komunistai sulaužė derybų zonos neutralumą, slaptai laikydami ginkluotą kariuomenę prie Kaesong miesto. Komunistų vadams atsiprašius, derybos sutikta atnaujinti su sąlyga, jeigu zonos neutralumas daugiau nebus pažeistas.

Iki šiolei komunistai susitarė visais paliaubų klausimais, išskyrus tik zoną, prie kurios turi sustoti karo veiksmai. Sąjungininkai reikalauja, kad zona sutaptų su dabartine fronto linija, einančia apie 40 — 70 kilometrų į šiaurę nuo 38 paralelės. Komunistai reikalauja, kad paliaubų zona sutaptų su 38-ąja paralele. Atrodo, kad komunistai ir čia nusileis, nes dabar jau savo žmonėms per spaudą ir radiją skelbia, kad jie tuo tarpu nereikalauja 38-os paralelės, bet niekuomet nesutiksią su sąjungininkų reikalavimu pravesti paliaubų zoną į šiaurę nuo dabartinės fronto linijos.

Ar Korėjoje bus pasiekta taikos? Atrodo, kad taip. Maskva nori taikos, nes pamatė, kad be tiesioginės raudonosios armijos intervencijos kinai Korėjoje nelaimės. Kremlius manė, kad Korėja bus tik vienas iš daugelio lengvų laimėjimų, o išėjo kitaip: vakarai pradėjo galvotrūkčiais ginkluotis, o Jungtinės Amerikos Valstybės pradėjo ruošti visą eilė karinių oro bazių Sovietų Sąjungos pasienyje. Jie nujaučia, kad įsikišus raudonajai armijai su aviacija, amerikiečiai Korėjoje gali panaudoti naujuosius atominius ginklus ir pulti Portarturą, Daireną ir Mandžiūrijos pramonę. Komunistinis Kinijos režimas dar nespėjo kaip reikiant įsitvirtinti ir gali sugriūti.

Komunistinė Kinija taip pat, atrodo, nori taikos, nes Korėjoje jau palaidojo geriausias savo divizijas, o ekonominė blokada jau pradėjo paraližuoti daugelį pramonės sričių. Visi "penkmečio planai" užšalo popieriuje, ir visuotinis badaujančių masių nepasitenkinimas, nežiūrint drakoniškų "valymų", pasiekė pavojinga laipsnį.

Nori taikos ir Washingtonas, nes artimiausias Korėjos karo tikslas pasiektas: komunistai išvaryti iš pietinės Korėjos ir gerai "pamokyti". Pirmą kartą žmonijos istorijoje tautų sąjunga organizuotai sudraudė agresorių ir išvijo. Be to, prez. Trumanas vis labiau nerimsta dėl didėjančių karo aukų: 13.000 amerikiečių užmuštų, 64.000 sužeistų ir dingusių.

Gen. Mac Arthur Korėjos derybas neseniai pavadino nusileidimu agresoriui. Argi nepralaimėjimas, kada po metų žiaurių kovu, pareikalavusių po milijoną karių iš abiejų pusių ir po tiek pat sužeistų ir užmuštų civilių, sustojama prie tos pačios linijos, kur pradėta, paliekant priešo jėgas nepalaužtas ir jo vadus nenubaustus? — klausia gen. Mac Arthur. Į tai atsako Dean Acheson: "Apsvarstęs visus pavojus, vis dėlto manau, kad jie yra mažesni už tolimesnį karo vedimą, kuris darosi kaskart vis karštesnis ir greitai gali išsiplėsti į kitus kraštus".

KARINIAI PASIRUOŠIMAI PASAULY

Jau baigiasi metai, kai sovietų kartografinis institutas paskubomis gamina smulkius viso pasaulio žemėlapius, reikalingus pasauliniam karui ir visuotinei revoliucijai vykdyti. Jau yra baigti Vakarų Europos planai ir ruošiami likusių pasaulio dalių žemėlapiai, kurių atspausdinama milžiniškas tiražas. Visa sovietų pramonė dirba karui ir baigiamos ruošti didelės maisto atsargos.

Tuo tarpu Irane vėl prasidėjo derybos su Anglija dėl naftos šaltinių. D. Britanija pagaliau sutiko pripažinti Irano naftos nacionalizavimo įstatymą, bet reikalauja sau atitinkamų teisių, kurias, atrodo, persai suteiks, nes kelinta diena kaip visai sustojo naftos produkcija didžiausioje pasaulyje Abadan rafinerijoje.

Matydamas, kad persams pasisekė, jau ir Egiptas skelbia nutraukiąs 1936 metų susitarimą su Anglija ir reikalauja atitraukti anglų kariuomenę iš Egipto ir Sudano. Ispanija taip pat reikalauja Gibraltaro, tačiau bent tuo tarpu atrodo, kad pati netiki savo reikalavimo rimtumu. Ji tik nori padaryt anglus nuolaidesnius Franco atžvilgiu.

Amerikiečiai gi jau visiškai pakeitė savo seną politiką Franco atžvilgiu ir ruošiasi greitu laiku pasirašyti su Ispanija karo sąjungos sutartį, kuria Amerikai bus suteiktos kokios 8 oro ir laivyno bazės. Amerikiečiai įsitikino, kad Anglijos ir Prancūzijos neigiamas nusistatymas prieš Franco yra daugiau tų šalių vidaus dalykas. Ypač Anglijos laboristai, turėdami tik kelių atstovų persvarą parlamente, turi labai skaitytis su kokios trisdešimties savo kairiųjų partijos atstovų nusistatymu prieš Franco: šiems pasitraukus, laboristų valdžia turėtų kapituliuoti prieš Churchillio partiją. Prancūzai šnairuoja į Ispaniją, nes nori, kad Prancūzija būtų žūtbūt ginama kaip paskutinė Europos tvirtovė. Bazių steigimas Ispanijoje duoda amer. daugiau manevravimo laisvės ir įgalina, reikalui esant, pasitraukti iš Pranczijos be ypatingos katastrofos.

KARAS YRA NEIŠVENGIAMAS?

Amerikiečių viešas oro ir laivyno bazių steigimas Ispanijoje, nežiūrint smarkaus D. Britanijos ir Prancūzijos nepasitenkinimo, rodo, kad JAV karo vadai laiko karą su sovietais esant neišvengiamu. Kitaip būtų nesuprantamas milijardų dolerių išmetimas bazėms Ispanijoje, kai amerikiečiams tokiu bazių netrūksta Anglijoje, Prancūzijoje. Italijoje, Vakarų Vokietijoje, Turkijoje, Graikijoje ir Šiaurės Afrikoje. JAV politikai yra įsitikinę, kad diplomatinis "apkasų karas" šiandien jau yra pasenęs dalykas ir kad reikia vesti "judomąjį karą" ne tik karo laukuose, bet ir pasaulio diplomatijoje. Juk tie patys sovietai graso ne tik Korėjoje, ne tik Japonijai ir visiems Tolimiesiems Rytams, bet ir Artimiesiems Rytams

(Pabaiga 2 pusl.)

700 años de la primera Cristianización de Lituania

Por Gral. TEODORO DAUKANTAS

Hace 700 años, en 1251 Lituania emprendió su camino occidental de la cultura cristiana, católica romana, por el bautismo de Mindaugas, el primer Rey de aquel país.

En el oriente llegó al fin el dominio eslavo oriental de Kiev. En 1227 murió Gengis Kan. Las hordas de los tártaros, conducidas por sus lugartenientes conquistadores, continuaron la invasión de Europa oriental, subyugando a los príncipes rusos por 240 años (1240-1480), llegando hasta Silesia y cruzando el río Oder.

En el occidente llegaba a su fin el Imperio Universal y empezaba la organización de los estados nacionales, conducidos por sus reyes autorizados por el Pontífice.

El emperador de los Staufen, Federico II (1194-1250), quiso restaurar el brillo y el poder del Imperio Universal, manteniendo al mundo entero en jaque durante cuarenta años e hiciendo huír al Papa Inocente IV a Lyon (1244-1250). Pero con la muerte de Federico fracasó su obra y "en adelante estaba terminado el imperio universal. El pontificado, para defenderse de los epígonos Staufen, hubo de llamar en su auxilio a las vírgenes fuerzas nacionales" (Karl Hampe, Historia Universal, III, 688).

Así pues en el oriente europeo cayó "la cortina de hierro" de los tártaros, en el occidente nacieron los estados nacionales. Lituania, hasta entonces fuertemente protegida por sus bosques y pántanos impenetrables, se halló entre dos mundos distintos, conducida por el príncipe nacional Mindaugas, astuto político y buen diplomático.

La primera noticia sobre Mindaugas conseguimos en los anales del principado de Halich, Galicia. En 1212 su nombre es mencionado y citado entre los 21 demás príncipes lituanos, firmantes del tratado de paz entre Lituania (todavía dividida) y Halich.

El príncipe Mindaugas, continuando la obra de su padre, unificó Lituania y se puso a la jefatura del nuevo estado nacional. Necesitaba tomar el rumbo para su política futura. En su previsión política, Mindaugas se encaminó por la cultura occidental. En los principios del año 1251 se bautizó él y toda su familia con una gran multitud de sus súbditos. Algunos meses más tarde, el Papa Inocente IV recibió una numerosa delegación de Mindaugas en Milano. Mindaugas, "hijo especial de la Santa Iglesia Romana", fué nombrado rey de Lituania, y el nuevo reino católico fué recibido en protección de la Santa Sede: "Regnum Luthavie... in ius et proprietatem beati Petri suscipimus" (Carta de Inocente IV).

La esposa de Mindaugas, reina Marta, fué la primera mujer histórica lituana. Ella era una valiosa compañera y consejera a su marido y piadosa educadora de sus hijos.

El rey Mindaugas fué víctima de un complot contra su vida en 1263. Dejó su país definitivamente unido y encaminado en la senda de la cultura occidental cristiana, católica romana. Este fué su mérito cabal y decisivo para todo el porvenir de la nación lituana y para Europa centro oriental.

La colectividad lituana en la Argentina conmemora aquel aniversario de la primera cristianización de Lituania el 19 de Agosto en la iglesia parroquial de la Madre de Misericordia en Avellaneda y, en el salón de actos.

Kodėl švenčiame karaliaus Mindaugo krikštą

Rašo GEN. TEODORAS DAUKANTAS

Septyni šimtai metų atgal, 1251 m. Lietuvos kunigaikštis Mindaugas su savo šeima ir dideliu būriu pavaldinių ir didikų buvo pakrikštyti popiežiaus įgaliotinio vienuolio Kristijono. Popiežius Inocentas IV dar tais pačiais metais priėmė Mindaugo delegaciją Milano mieste ir suteikė jam Lietuvos karaliaus vainiką. Tokiu būdu Lietuva buvo pripažinta savarankiška ir nepriklausoma valstybe.

Tai vis labai seniai įvykę faktai. Bet kokią reikšmę jie gali turėti šiandien mums, lietuviams, toli nuklydusiems nuo savo gimtojo krašto? Kai kurie gal galvoja, kad jokios. Bet tai yra nesusipratimas ir ignorancija. Mindaugas juk ne be reikalo savo amžininkų buvo vadinamas IŠMINTINGUOJU. Jeigu įsigilinsime į karaliaus Mindaugo politiką, suprasime ją ir pritaikinsime jos dėsnius dabartinei Lietuvos padėčiai, daug laimėsime Lietuvos nepriklausomybės atgavimo reikalui.

Šio straipsnio tikslas yra parodyti, kad iš tikrųjų taip yra.

Mindaugo laikais pasaulis virė, panašiai kaip dabar. Pirmą kartą Mindaugo vardas minimas 1212 m., kai jis drauge su kitais 21 suskaldytos Lietuvos kunigaikščiais pasirašė taikos sutartį su Haličo kunigaikštija. Mindaugas žuvo 1263 m. nuo sąmokslininkų rankos. Laikotarpį tarp 1212 iki 1263 galima vadinti Mindaugo laikotarpiu. Kas tuomet dėjosi plačiajam pasauly ir ką veikė Mindaugas visuotinės istorijos plotmėje?

Štai keletas būdingesnių įvykių.

1226 m. imperatorius Fridrikas II (1220—1250) Kryžiuočių ordino magistrui Hermanui suteikia teisę užkariauti Pabaltįjį.

1229—1241 m., po Džingis Kano mirties, mongolams vadovauja Ugetai, kurio įpėdinis Batijus steigia Aukso Ordą nukariautoms žemėms valdyti.

1236—1263 Naugarduko kunigaikštijai vadovauja energingas kunigaikštis Nevskis, kuris nekartą mūšio lauke susikerta su kryžiuočiais.

1237 m. Kalavijuočių ordinas susijungia su Kryžiuočių ordinu prieš Lietuvą.

1240—1480 rytų slavai neša totorių jungą.

1241 m. totoriai užkariauja Lenkiją ir Vengriją. Lemtingas mūšis prie Liegnitz'o Silezijoje.

1244 m. popiežius Inocentas IV (1243-1254), imperatoriaus Fridriko II persekiojamas, pasitraukio į Lyoną Prancūzijoje. Mirus Fridrikui II, 1951 m. pakeliui iš Lyono į Romą sustoja Milane, kur priima Mindaugo delegaciją. Specialiu raštu popiežius paskelbia Mindaugą karalium ir pasiunčia jam karaliaus vainiką. Lietuvą gi sutinka priimti į ypatingą Šventojo Sosto globą, kuri turi apsaugoti ją nuo tolimesnių kryžiuočių užpuldinėjimų.

1248—1254 vyksta šeštasis (Liudviko IX Šventojo) kryžiaus žygis į rytus.

1252 m. kryžiuočiai užvaldo Klaipėdą, pavadindami ją Memel.

Trumpai: rytuose virė kovos prieš totorių ir mongolų antplūdį, vakaruose vyko kryžiaus karai su turkais, ir popiežių pastangos išsilaisvinti iš pasaulinės imperatorių globos buvo pasiekusios aukščiausio laipsnio.

Mindaugas tuo tarpu tęsė savo tėvo vienijamąją politiką ir palaipsniui likvidavo pasipriešinimą savo naujajai politikai, siekiančiai apdrausti Lietuvą nuo išorinių priešų (kryžiuočių ir kalavijuočių) užpuldinėjimų. Jis nebuvo "neutralus stebėtojas", laukiąs, kol viskas "savaime paaiškės". Taip pat nepasitikėjo trumpai tveriančia fizine jėga kaimynų varomai lietuvių tautos naikinimo politikai sustabdyti. Todėl jis neprašė paramos nė iš Naugarduko kunigaikščio Aleksandro, nė iš kryžiuočių ar kalavijuočių ordinų, kurie stovėjo imperatorių pusėje. Pagonis būdamas, jis mokėjo įvertinti moralinę jėgą ir jos galutinę persvarą prieš fizinę prievartą. Štai kodėl jis nusprendė priimti krikštą ne iš vokiečių ordino rankų, bet tiesiog iš persekiojamo tremtinio popiežiaus Inocento IV įgaliotinio.

Popiežius Inocentas IV pilnai įvertino Mindaugo žygį ir pastatė jį į kitų nuo imperatoriaus nepriklausomų tautinių valstybių karalių eilę. Tai buvo milžiniškas laimėjimas, kurio tinkamai įvertinti dar nebuvo priaugę smulkesnieji lietuvių vadai. Jie matė tik aplink save ir Mindaugo "modernizme" jie buvo linkę įžiūrėti tautos išdavimą. 1263 m. Mindaugas žuvo, bet jo praskintas kelias nulėmė tolimesnę Lietuvos politikos eigą į krikščioniškuosius vakarus.

Šita yra Mindaugo apsisprendimo reikšmė. Neveiklumas ir neutralumas būtų pražudęs lietuvių tautą, kaip pražudė livus jų valdovo Kaupo "neutralumas" Rygos steigimo metais (1201). Kova moralinių jėgų pusėje nors kartais ir pralaimėta, yra sėkla, atnešanti šimteriopą grūdą būsimoms kartoms.

Štai kodėl mes švenčiame Mindaugo krikšto 700 metų sukaktį.

Lietuvos išlaisvinimas artėja

VT Užs. Reikalų Tarnybos Valdytojas prof. J. Brazaitis aktualiaisiais mūsų politikos klausimais.

(Pabaiga)

—Kokios prasmės turėjo tos min. J. Savickio, vysk. V. Brizgio, pulk. J. Lanskoronskio, Dr. S. A. Bačkio misijos?

—Norai buvo kuklūs: atsakingiems vyriausybės bei visuomenės asmenims atvaizduoti padėti krašte, teisinę Lietuvos valstybės padėtį ir jai bei tautai atstovaujančią organizaciją, supažindinti su mūsų kovomis dėl laisvės, pareikšti tautos pasiryžimą dalytis su vakarų Europa jos ateities gyvenimu ir paprašyti galimo palankumo Lietuvos reikalui tuose kraštuose bei tarptautinėse institucijose, kuriose gali būti iškeltas Lietuvos klausimas.

—Ar to palankumo laimėta?

—Jei tuo palankumu suprastumėt VLIKo organų, kaip šiokia ar tokia prasme einančių vyriausybės funkcijas, pripažinimą, tai tas rūpestis nelaikomas aktualiu, jeigu suprantate praktinį santykiavimą, tai taip — jo siekta ir jo laimėta. Prieš porą metų kai kurie kraštai buvo atsisakę duoti net įvažiavimo vizas, o prieiti prie atsakingų tų valstybių vyriausybės asmenų būtų, tur būt, buvęs pats noras nusikalstamas. Šiandien tie patys asmenys ne tik vizas gavo, bet galėjo išsikalbėti su pačiais užsieninės politikos tų kraštų vadovais. Visur laimėtas susidomėjimas Lietuvos reikalu. Laimėtas pritarimas mūsų kovos pastangoms. Tuo tarpu tai, pasakytum, moralinis laimėjimas. Bet Jungtinės Amerikos Valstybės, Prancūzija, Vokietija, Ispanija yra parodžiusios ir visai aktyvios paramos mūsų kovai ar jai vadovaujantiems organams. Tai iš dalies jau pasikeitusių laikų, iš dalies ir su misijomis vykusių asmenų prityrimo ir energijos vaisius.

—Kas toliau šioje srityje?

—Per naujai sumegztus ryšius palaikyti nuolatinį informavimą ir, kiek tarptautinės sąlygos leis, plėsti parodytą palankumą, siekiant iki formaliojo statuso, kur jo nėra.

—O su visuomeniniais tarptautiniais sąjūdžiais kaip einasi? Kiek lietuviai yra į juos įsitraukę? Kokia jų prasmė Lietuvos laisvinimo akcijai?

—Lietuviai dalyvauja Europiniame Sąjūdyje, Federalistų judėjime, tarptautiniame komitete krikščioniškajai civilizacijai ginti; atskiros mūsų visuomeninės srovės turi savo atstovus tarptautiniuose tų srovių sambūriuose: NEI (Nouvelle Equipe Internationale — krikščioniškoji srovė), socialistuose, liberaluose; savo ruožtu turi atstovus tarptautiniuose sambūriuose skautai, moterys ir kt. Į tas tarptautines organizacijas tik po didelių pastangų pavyko įeiti. Daugelis jų šiandien, nors būtų tik kultūrinio pobūdžio, bet iš esmės yra susijusios su vakarų Europoje vyraujančia politika. Pvz, Europiniame Sąjūdyje lig šiol tegali dalyvauti atstovai tik tų kraštų, kurie prieš karą turėjo nepriklausomas valstybes. Baltų įėjimas yra netiesioginis atspindys europinio politinio nusistatymo, kad baltų kraštai yra nedalomos Europos nepriklausomų valstybių dalis. Į tarptautinius sąjūdžius šiandien reikia kreipti dėmesio. Jie reikšmingi tuo, kad jie sudarinėja opiniją. Jie taip pat planuoja ateities europinio gyvenimo struktūrą. Jei mums yra pasisekę įeiti į keletą tų sąjūdžių, tai artimiausios ateities uždavinys — dėti visas pastangas, kad įeitume ir į kitas tarptautines svarbesnes organizacijas (tarp jų pirmoj eilėj UNESCO), antra, pasireikšti per tuos sąjūdžius aktyviai su europinio masto mintimi planuojant jungtinės Europos kultūrinį, ūkinį, politinį gyvenimą, planuojant pavergtųjų kraštų ūkinį bei kultūrinį atstatymą. Jei kovodami su bolševizmu, lietuviai yra įsijungę į žygį didžiausiai dabarties piktybei pašalinti, tai įsijungdami į Europos pokarinių santykių planavimą, jie dedasi į ateities kūrimą. Kad lietuviškoji visuomenė būtų plačiau supažindinta ir įtraukta į šios rūšies darbą, numatyta išleisti lietuvių federalistų klubo Prancūzijoje paruoštą tarptautinių sąjūdžių apžvalgą. Politinėje komisijoje jau numatyta taip pat išdiskutuoti ir suderinti lietuvių nusistatymą dėl tuose sąjūdžiuose keliamų idėjų europinės ateities klausimu. Šitam reikalui, o taip pat ir kitoms jau lietuviškojo gyvenimo bei jo santykių su kaimynais problemoms persvarstyti iš VLIKo pusės yra patelktas lietuviškasis kolektyvas prie Free Europe, kuris dirba artimame kontakte su VLIKu ir su Lietuvos pasiuntiniu.

—Kiek iš tikrųjų visame bendrame darbe dalyvauja Lietuvos diplomatiniai atstovai?

—Jei kalbama apie bendrą darbą, tai visos veikiančios Lietuvos pasiuntinybės ir konsulatai mūsų užsieninėje veikloje bendradarbiauja su VLIKu artimai ir nuoširdžiai. Jei politikos ratas sukasi lig šiol daugiausia tarp Paryžiaus, Londono, Washingtono, tai su šių postų žmonėmis daugiausia tenka bendradarbiauti, naudotis jų patarimais, sugestijomis ir jų darbu. Tiek VLIKo, tiek jų svarbesni užsieninės veiklos žygiai yra drauge aptariami, suderinami ir tada vykdomi. Jei kalbama apie darbo intensyvumą, tai jis priklauso kiekvienoje vietoje nuo individualių aplinkybių, ypačiai nuo materialinių bei fizinių sąlygų. VLIKas yra pasiryžęs savą veiklą stiprinti, lygiai yra pramatęs, artimiausią galimybę suradus, drauge su diplomatiniais atstovais aptarti technikines sustiprinimo sąlygas ir atskiruose diplomatiniuose postuose, — baigė savo pasikalbėjimą su ELTOS korespondentu prof. J. Brazaitis.

(Atkelta iš 1 psl.)

ir Vakarų Europai. Su sovietais reikia kariauti visam pasauly ir visais frontais judriuoju karu.

Kaip rimtas yra JAV ruošimasis karui, galima spręsti iš karo biudžeto. Nuo dabar iki 1952 m. birželio 30 d. JAV gynybai skiria net 56 milijardus dolerių, į kuriuos neįskaitoma kelių milijardų dolerių parama sąjungininkų ginklavimui, neįskaitomos milijardinės Korėjos karo išlaidos ir nemažesnės Marshallo plano sumos.

Šitaip dalykams vystantis, rugpiūčio 6 d. Trumanui parašytas Sovietų Sąjungos prezidento N. Šverniko laiškas, pranešąs Aukščiausiojo Sovieto pasiūlymą taikintis su vakarais, sušaukiant penkių didžiųjų valstybių taikos konferenciją, yra tik naujas "sovietiškos taikos" propagandos karvelis, kuriuo jau niekas nebetiki. Tai yra tik lokio taika.

Amerikiečių ir Anglų Laivynai

Seniau buvusi didžiausia jūrų galybė Anglija jau yra nuvainikuota. Paskutiniu laiku ją toli pralenkė J. A. Valstybės. Naujasis Anglijos biudžetas numato savo laivynui skirti 778 milionus dolerių, o tuo tarpu JAV 10 bilionų. Anglija mano padidinti jūreivių skaičių iki 150.000, o amerikiečiai tuo laiku jau turės 800.000 pilnai paruoštų vyrų. Nors anglų politikai ir aukštieji jūrų karininkai pakėlė triukšmą, kai jungtiniui Europos laivynui vadovauti buvo paskirtas JAV admirolas, tačiau amerikiečių karo laivyno didelė persvara tą paskyrimą visiškai pateisina. Tai galima palyginti iš žemiau duodamos lentelės.

Dabartiniu metu yra toks JAV ir Anglijos karo laivų santykis:

LAIVŲ RŪŠIS	J.A.V.	ANGLIJA
Karo laivai	14	6
Lėktuvnešiai	104	26
Kreiseriai	78	47
Naikintojai	400	216
Vilkstinėm saugoti laivai	283	—
Povandeniniai laivai	198	101
Iš viso	1077	396

● Gasparas Velička, "Dainavos" ansamblio režisorius ir "Nemunas žydi" bei "Šienapiūtės" autorius, neseniai pastatė Chicagoje naują montažą "Švento Jono vabalėliai".

TRUMPAI

● Sovietų okupuotuose kraštuose kažkam ruošiamasi: vyksta masiniai teismai su smulkmening. "prisipažinimais", deportuojami gyventojai iš pasienių ir didesnių miestų, iš darbininkų reikalaujama vis daugiau neapmokamų darbo viršvalandžių ir mažinamos maisto normos. Žmonių nepasitenkinimas ir neapykanta nepakeliamai vergijai tai vienur tai kitur pratrūksta ir pasirodo, kas įvyktų, jeigu prasidėtų karas ir būtų bent progos organizuotai sukilti. Viso pasaulio spauda šiomis dienomis pirmuose puslapiuose pranešė apie 200 darbininkų sukilimą Vilniuje. 40 darbininkų buvo užmuštų ir sužeistų, šimtai areštuotų.

● Iš Vengrijos sostinės Budapešto dar tebevyksta masinės deportacijos. Dėl šios priežasties 10 kartų padidėjo politinių pabėgėlių iš Vengrijos į Austriją, nežiūrint to, kad 50 procentų bėgančiųjų patenka į komunistų policijos rankas.

● Birželio 16 d. Lenkijos buvo atšaukti visi senieji leidimai pirkti, turėti namuose ir naudotis radio priimtuvais. Reikia išsiimti naujus asmeniškus radio klausytojo leidimus Pašto ir Telegrafo Ministerijoje. Tai bent "demokratinė" žodžio laisvė!

● Atkandus dantis į kietą Korėjos riešutą, komunistinė Kinija ruošiasi pulti Nepalį, esantį Indijos šiaurėje, ir kitas mažiau ginamas Azijos šalis.

● Kai kuriose Rusijos šalyse jau įvestos sumažintos duonos normos. Slaptoji žinyba pastebi, kad panašių priemonių sovietai ėmėsi ir 1938 m., ruošdamiesi karui.

● Būsimajame kare amerikiečiai ruošiasi panaudoti šikšnosparnius priešo šalyja gaisrams sukelti. Po šikšnosparnių sparnais prisegamos padegamosios kapsulės, kurios sprogsta norimu momentu. Išmesti iš lėktuvų, šikšnosparniai greitai įsikuria pastatų palėpėse ir norimu momentu sukelia neišaiškinamus gaisrus.

● Argentinos fabrikai pagamina kasmet 2.500 tonų popieriaus. Netrukus numatoma pastatyti fabriką, kuris per metus pagamins 30.000 tonų popieriaus. Argentinos laikraščiai kasmet suvartoja 160.000 tonų popieriaus.

● Šiais metais liepos 28 d. suėjo 30 metų kai J. A. Valstybės pripažino naujai susikūrusią Lietuvos valstybę de jure, tai yra nepriklausoma valstybe. Tas pripažinimas tuo reikšmingas, kad jis dar ligi šiol tebegalioja. J.A.V. ne vienu atveju per savo oficialius asmenis pasisakė, kad jos nepripažįsta dabartinės Liet. okupacijos ir kad tas prieš 30 metų padarytas pripažinimas nėra atšauktas. Be to šių metų rugpiūčio 22 d. taip pat sukanka 30 metų, kai Lietuva buvo primta į Tautų Sąjungą.

● Jau išėjo iš spaudos naujas Vinco Ramono romanas "Dulkės raudonam saulėleidyje". Šio autoriaus premijuotas romanas "Kryžiai" greitai susilaukė 2 laidų ir jau yra išverstas į latvių ir anglų kalbas.

LIETUVIŠKOJI DINASTIJA CENTRINĖJ EUROPOJ

Birželio 26 d. suėjo 480 metų, kai Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila po savo valdžia sujungė keturias centrinės Europos šalis: Lietuvą, Lenkiją, Čekiją ir Vengriją. Tada Didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Jogaila buvo išrinktas Čekijos ir Vengrijos karalium. Šią sukaktį paminėjo minėtų šalių spauda laisvajame pasauly.

MIRĖ P. J. GABRYS-PARŠAITIS

Rugpiūčio 3 d. Mont de Carsier mieste, Šveicarijoje, mirė P. J. Gabrys-Paršaitis, kuris paskutiniu laiku buvo įsteigęs "direktoriją tremtyje", tikslu trukdyti vieningą kovą už Lietuvos laisvę.

VAKARŲ IR RYTŲ KARO JĖGŲ SANTYKIS

Vakarų Europa (Atlanto Pakto valstybės), Ispanija, Graikija, Turkija ir Vakarų Vokietija turi 270 milionų žmonių; Kolonijos — 150 mil.; Anglijos Dominijos (be Indijos) — 110 mil.; Artimieji Rytai — 75 mil.; Pietrytinė Azija (be Indonezijos) — 85 mil.; J.A.V. — 150 mil.; kitos Amerikos valstybės — 150 milionų. Tai sudaro 950 milionų žmonių, prie kurių, be abejo, reikia dar pridėti 80 mil. japonų ir, galbūt, kaip netiesioginius padėjėjus — Indiją ir Indoneziją su 400 milionų gyventojų, kas sudarytų 1430 milionų. Sovietų Sąjunga su visais savo satelitais ir Kinija sudaro tik pusę tiek žmonių.

Technikinis pasiruošimas taip pat turi persvarą Vakaruose. Paduodama lentelė apima 1948 m. gamybą:

	Vakarų Valstybės		Rytų Valstybės	
Geležies rūdos	145 mil.	tonų	31 mil.	tonų
Geležies	80 „	„	20 „	„
Plieno	114 „	„	27 „	„
Vario	2,1 „	„	0,1 „	„
Švino	1,1 „	„	0,1 „	„
Cino	1,4 „	„	0,25 „	„
Aliuminijaus	0,9 „	„	0,1 „	„
Anglių	915 „	„	248 „	„
Žibalo	415 „	„	36 „	„

Argentinos Užsienio Reikalų Ministras Dr. Jerónimo Remorino (vidury) svečiuose Jungtinių Tautų būstinėje New Yorke.

Argentinos Lietuvių Bendruomenės Įstatai

II. NARIAI, JŲ ĮSTOJIMAS, TEISĖS IR PAREIGOS.

5. ARLB gali priklausyti kiekvienas asmuo, gyvenąs Argentinoje, turis 18 metų amžiaus.

6. Įstodamas Bendruomenėn, būsimasis narys turi raštu pareikšti savo norą priklausyti ARLB ir suteikti pilnas asmens žinias.

7. Nebus priimti į ARLB:
   a) kraštutinių partijų nariai;
   b) asmenys, kurie nors ir nepriklauso tokioms partijoms, bet yra priešingi demokratinei santvarkai ir Lietuvos Nepriklausomybės atstatymui;
   c) asmenys, kurie prasižengė Valstybės saugumui ar Bendruomenei.

8. Nariai turi sekančias teises:
   a) dalyvauti paprastuose ir nepaprastuose susirinkimuose, balsuoti ir būti išrinktais į Bendruomenės vadovybę pagal šiuose įstatuose nustatytas sąlygas;
   b) naudotis ARLB socialiniais patarnavimais ir teikiamomis lengvatomis pagal veikiančias taisykles;
   c) pasipriešinti narių priėmimui, nurodant pasipriešinimo priežastis;
   d) patiekti sumanymus ar prašymus Bendruomenės ar asmeniškais reikalais, jei pastarieji atitinka veikiantiems įstatams.

9. Narių prievolės yra sekančios:
   a) mokėti mėnesinį įnašą;
   b) pildyti įstatus ir taisykles, visuotinų susirinkimų ir ARLB vadovybės nutarimus;
   c) nurodyti gyvenamąją vietą ir pranešti ARLB apie jos pakeitimą susižinojimo su Bendruomene tikslu.

III. BENDRUOMENĖS LĖŠOS.

10. ARLB lėšas sudaro:
   a) narių mėnesiniai įnašai;
   b) aukos, palikimai ir dovanos;
   c) meninių parengimų bei pramogų pelnas;
   d) rinkliavos ir įmokėjimai, patvirtinti Krašto Tarybos.

IV. ORGANIZACIJA.

1 Dalis — Apylinkės

11. ARLB Apylinkės bus įsteigtos miestuose ar srityse, kur jų steigimą pateisins narių ar prijaučiančių skaičius ir vietos sąlygos leis.

12. Apylinkės susirinkimas sprendžia ARLB reikalus savo ribose. Be to, jo paskirtis yra:
   a) rinkti Apylinkės Valdybą (AV) ir Apylinkės Kontrolės Komisiją (AKK);
   b) siūlyti kandidatus ARLB Krašto Tarybai;
   c) tvirtinti metinę Apylinkės sąmatą ir AKK patikrintą sąmatos vykdymo apyskaitą;
   d) svarstyti klausimus, patiektus susirinkimo dalyvių, AV ar Centro Valdybos.

13. Apylinkės susirinkimas AV šaukiamas bent kartą per metus, pranešant prieš dvi savaites susirinkimo vietą, laiką ir darbotvarkę.

14. Susirinkimas yra teisėtas, dalyvaujant nemažiau pusei Apylinkės narių. Reikalingam skaičiui nesusirinkus, po pusės valandos susirinkimas įvyksta, nežiūrint susirinkusiųjų skaičiaus, bet tuo atveju jis gali spręsti tik kvietime pažymėtus klausimus.

15. Susirinkimą pradeda AV pirmininkas ar jo pavestas Valdybos narys. Susirinkimą veda susirinkimo išrinktas pirmininkas. Susirinkimo protokolui rašyti susirinkimo pirmininkas pasikviečia sekretorių. Protokolą pasirašo pirmininkas ir sekretorius.

16. Apylinkės susirinkimas sprendžia paprasta balsų dauguma; balsams pasidalinus lygiomis, nulemia susirinkimo pirmininko balsas.

17. Apylinkei vadovauja AV. Ji:
   a) priima narių įstojimo pareiškimus;
   b) prižiūri įstatų, taisyklių ir Bendruomenės vadovybės nutarimų vykdymą;
   c) renka nario ir kitų įnašų įmokėjimus;
   d) parengia ir patiekia Apylinkės susirinkimui tvirtinti Apylinkės sąmatą ir AKK patvirtintą sąmatos vykdymo apyskaitą;
   e) atlieka uždavinius, pavestus Apylinkės susirinkimo, Centro Valdybos ir Bendruomenės Tarybos;

18. AV sudaro nemažiau kaip trys nariai: pirmininkas, iždininkas ir sekretorius; be to, trys kandidatai, renkami vieneriems metams. Valdybos nariai pasiskirsto pareigomis susirinkę pirmo posėdžio.

19. AV susirenka posėdžio vieną kartą per mėnesį arba, reikalui esant, dažniau. Jos nutarimai priimami paprasta balsų dauguma. Balsams pasidalinus lygiomis, nusveria pirmininko balsas.

20. AV posėdžio rašomas protokolas, kuris perskaitomas sekančiame posėdyje ir pasirašomas pirmininko ir sekretoriaus.

21. Jei kuris iš AV narių nepranešęs neatvyktų iš eilės į tris paprastus AV posėdžius, bus iššauktas apdraustu laišku. Jei tačiau nedalyvautų dar dviejuose posėdžiuose, liks savaime išjungtas iš AV ir pakeistas kandidatu, gavusiu daugiausiai balsų paskutiniuose rinkimuose.

22. Kartu su AV vieneriems metams renkama AKK iš trijų narių ir trijų kandidatų.

23. AKK bent kartą metuose tikrina sąskaitas, knygas ir visus kitus atskaitomybės dokumentus, liečiančius Apylinkės lėšas ir turtą, surašydama kiekvienu atveju tikrinimo aktą.

24. Apylinkė gali būti panaikinta dviejų trečdalių balsų dauguma Apylinkės narių, sušauktų nepaprasto susirinkimo. Apylinkei nustojus veikti, jos turtas ir dokumentai perduodami ARLB Centro Valdybai.

Jie pagelbėjo mums!

Grįžusios iš Lietuvos Vokietės Pasakoja

"Salzburger Nachrichten" 1951 birželio 27 dieną aprašo jų pasakojimą. Į Vakarų Vokietiją atvyksta mažos grupės Rytprūsių gyventojų, kurie su karo pabaiga buvo likę savo tėvynėje, o paskui pabėgo į Lietuvą. Penkeri metai praslinko, iki jie gavo žinelę nuo saviškių iš Vakarų Vokietijos. Dar vieni praėjo, iki jie galėjo įsėsti į prekinį traukinį Kaune: 1400 Rytprūsių gyventojų, moterų, vyrų, vaikų, 5000 buvo pabėgę į Lietuvą, ir su 1951 metų pradžia galėjo grįžti viso apie 4000. Jie visi buvo atgabenti į bendrą stovyklą rytų zonoje. Praėjusią savaitę pirmieji būriai tų, kurie turėjo vakarų zonoje giminių, galėjo pereiti sieną į vakarų zoną.

Ji nesanti verksnė, sakėsi ji, bet jos akys buvo pasruvusios ašaromis. Ji buvo paprastai apsitaisius, jaunesnė, negu ji atrodo. Šalia jos atsistojo mergina, stipri, nudegusi, su kaimiška raudona skarele ir su baltais sportiniais batukais; trečioji, taip pat jauna, buvo apsivilkusi nauja šilkine juoda suknele. Ją nusipirkusi už 300 rublių Kaune. Už visus savo uždirbtus pinigus. Ji norėjusi pasirodyti vakaruose puošniai. Kai Friedlandą pasiekusi, pirmas jos šuolis buvo pas kirpėją plaukus susitvarkyti.

Vyresnioji kalbėjo. Ji kilusi iš Karaliaučiaus ir tik su išgąsčiu užsiminė, kaip paskutinėmis karo dienomis miestas neteko savo bažnyčių ir namų, kaip tarp griuvėsių buvo kalbama apie taiką ir miestas turėjo vadintis Kaliningradu. Bet jūs visa tai žinote, kalbėjo ji, ir apie badą ir apie tą moterim tariamą "eik šen su manim", ir šauksmus ir mirtį. Juo toliau taika, juo blogiau. Iš pradžių dar buvo maisto rūsyse. Iš pradžių dar buvo laimės gauti darbo pas rusus. Aš lopiau uniformas ir uždirbau kasdien po dešimt rublių. Dešimt rublių kaštavo duonos riekė. Kas laiku iš Karaliaučiaus nebuvo pabėgęs, kasdien po 12—14 valandų turėjo dirbti, kad tokią duonos riekę užsidirbtų. Kitaip — mirė. Paskui atėjo įsakymas, kad mes, vokiečiai, nors mes ir dirbome, neturime teisės gauti pinigų nė vieno rublio. 1947 metais, vadinas jau dveji metai sovietų valdžioje, Karaliaučius buvo sovietinis miestas, su rusiškomis moterimis, su rusų vaikais, su išspiaudytais saulėgrąžų lukštais, su machorkos kvapu. Dar ir 1947 m. tarp griuvėsių tysojo niekeno nelaidojami vokiečių lavonai. Šiltinė siautėjo po visą miestą. Iš bado.

"Ar tikrai duonos neužteko?" — "Vokiečiams ne", atsakė moteris. "Sąmoningai neužteko". Sąmoningai pakartojo. Tokiu būdu Karaliaučius tapo rusišku miestu.

Mergina su raudona skarele pritariamai linktelėjo galva. Ir kadangi ji buvo temperamentingesnė, ji papasakojo dramatingesnių epizodų. "Mes nusivilkom į stotį ir mėginom patekti į prekinį traukinį, kuris ėjo į Lietuvą. Rusai mus išmetė ir primušė. Mes ištrūkom ir pro ratus perlindę į kitą pusę, užsirangėm ant stogo. Kiti laukė, ligi traukinys pajudės, ir paskui šoko ant einančio traukinio laiptelių. Šitokiu keliu nukeliavo 1947 metais vasarą į Kauną daugiau kaip 4000 iš Rytprūsių".

"Ar jūs supratot lietuviškai?" — "To nereikėjo. Mes buvom taip išbadėję, nusivarę, kad jie matė, ko mums reikia. Mums nereikėjo žodžio tarti, ir jie pagelbėjo mums."

Trečioji taip pat reiškė dėkingumą lietuviams ir skundėsi apie šios tautos nelaimę. "Aš laikau, kad apie 3000 rytprūsiečių gyveno pas ūkininkus, ir apie 1500 Kaune. Lietuviams teko pergyventi daugybę deportacijų — vyrus, moteris, vaikus gabeno į Rusiją. Jie užjautė mus ir žinojo, kas mums širdį spaudžia. Kai atvykome į Kauną, pamatėme daugiau rusų kaip lietuvių gatvėse. Rusai vaikštinėjo ir norėjo europiškai atrodyti. Aš mačiau moterų, kurios į teatrą ėjo su naktiniais marškiniais, kuriuos jos laikė vakarinėmis sukniomis, ir su kaliošais. Lietuviai dairėsi pro langus liūdnais žvilgsniais ir murmėjo nesuprantamus žodžius. Bet kai mes, vokiečiai, įsmukdavome pas juos į namus, jie atsidusdavo: "A, jūs, vokiečiai" — ir nešė iš spintos sūrį, lašinius, duoną... Mes turėjom sprukti šalin, kai tik rusas pamatydavo. Jei mus pačiupdavo, gabendavo į Rytprūsius, ar Dievas žin kur. Mes gyvenome pasislėpę, dirbom pasislėpę. Mūsų draugė gyveno tuščioje vištidėje' kopėčiomis užkopdavo..."

"Kas gyveno vištidėje?" — "Aš, atsakė vyresnioji ir pridėjo: "Vištidėje, Žaliakalnyje, Kauno priemiestyje". Savo draugėms pratatė: "O sakykit, ar nebuvo jauku?" — "Labai švaru ir jauku". Iš lentų ji pasidarė ir baldus. Kas iš lietuvių, kuriems aš slaptai siuvau, žinojo, kur aš prisilaikau, tai atnešdavo ir gėlių".

Taip truko iki 1949 metų. Tada Rytprūsiečiai galėjo išlįsti iš savo slėptuvių. Jie gavo pasus ir oficialius darbo leidimus.

"Kiek jūs uždirbdavot?"

Antroji, kuri su raudona skara, dirbo fabrike: "Aš uždirbau 300 rublių mėnesiui".

'Tiek aš užmokėjau už savo suknią", — pridėjo trečioji su dailintais plaukais.

Narsioji mergina su raudona skara: "Savo sportinius batus pirkau prieš šešias savaites už 40 rublių. Normalūs batai būtų atsiėję keturis kartus tiek. Vyriškas kostiumas kaštuoja 1000 rublių, trissyk tiek, kiek darbininkas per mėnesį uždirba. Lietuvoje didelis didelis sielvartas".

"Ar girdėjot ką apie lietuviškus partizanus?"

Esą girdėti protarpiais apie juos. "Ir dar kaip!" šūktelėjo mergina su skarele. "Partizanai gyvena dideliuose miškuose ir gyvena gerai. Ką jie veikia? Jie atėjo sykį pas ūkininką, kurį aš pažįstu: — "Paskolink mums keturioms valandoms arklį", — sako jam. Ūkininkas sako: — "Negaliu sakyti nei ne, nei taip. Suriškite mane tvirtai". — Partizanai jį surišo, pasiskolino arklį, po paskirto laiko sugrąžino jį, atrišo ūkininką. Bet reikalas išėjo aikštėn. Ūkininkas buvo nuteistas 25 metams".

"Atleiskite, — tarė mergina su padailintais plaukais, — partizanai šaudo sovietus, kurie yra užsitraukę lietuvių piktumą. Kartais ir smarkiai susišaudo. Laikraščiai apie tai nerašo, bet visi žino. Dažnai rusai ir netyrinėja, nes žino, partizanų nesugausi. Jie tyli apie partizanus. Neseniai išėjo aiškten, kad Kaune vienas milicijos dalinys su partizanais nesikovė kaip reikia. Kaip tai nutiko? Ogi pasirodė, kad milicijos būstinės rūsyje sėdėjo partizanas ir davinėjo milicijai komandą. Ir dažnai nežinia, ar milicininkas nėra sykiu ir partizanas. Bet partizanai ne tik šaudo. Jie ir kitaip padaro. Vienas kaimo seniūnas prie Kauno perdaug rusams šnipinėjo. Atjojo pas jį partizanų grupė, numovė jam kelnes, patarkavo su tarka, užpylė druskos ir vėl sau išjojo. Atsiprašau, kad jau aš taip..."

"Kiek yra partizanų Lietuvoje?" — "Niekas to nežino. Daugel, daugel. bet niekas nežino skaičiaus. Tai dauguma tie vyrai, kurie vengdami deportacijų, išėjo į miškus. Mano šeimininkė Kaune kiekvieną vakarą melsdavosi už partizanus. Ateidavo ir kitos moterys, ir visos garsiai drauge melsdavosi. Visos turėjo savo sūnus partizanuose".

1951 m. pavasarį rusai davė leidimą Lietuvoje gyvenantiems vokiečiams išvykti į Vokietiją. "Mes keliavom ir gabalą Rytprūsių, kurie šiandien priskirti Rusijai. Laukuos piktžolės, iš jų kyšo surūdiję patrankų vamzdžiai. Bet tuose Rytprūsiuose, kurie priskirti Lenkijai, laukai apdirbti".

Daugumas iš Lietuvos išvykusių vokiečių liko rytinėje zonoje. Kurie norėjo pakliūti į vakarinę zoną, turėjo dar pereinamajame lageryje pabalsuoti prieš Vokietijos apginklavimą. Tik tada buvo paleisti pirmieji būriai. "Aš neatsigręžiau, kai mes ėjom per sieną",—kalbėjo vyresnioji. — "Kai aš įkišau ranką į savo rankinuką skarelės ašaroms nusišluostyti, radau jame tik sugniužuluotą popierį, kuriame buvo įrašyta: "Sveikiname didžiausią vokiečių tautos draugą Juozapą Staliną... Sveikiname pergalingos raudonosios armijos karius!!!"

Joninių naktis po svetimu dangum

Rašo mūsų bendradarbis Vokietijoje

Joninių naktį Lietuvos jaunuomenė miškuos ieškodavo pražydusio paparčio — laimės simbolio. Būdami toli nuo tėvynės miškų, toli nuo tik lietuviškoj pasakoj tepražystančio paparčio, Vasario 16 Lietuvių Gimnazijos mokiniai Diepholze sumanė kitokiu būdu atžymėti Joninių vakarą: jie pasikvietė dar Vokietijoj pasilikusius rašytojus — Dr Vydūną, Vladą Prosčiūnaitę ir A. Giedrių, kad betarpiškai iš jų lūpų galėtų išgirsti apie karžygišką partizanų dvasią, pajusti tėvynės miškų ošimą ir pasisemti jėgos, srovenančios iš gimtojo žodžio.

Neseniai džiova mirusio rašytojo J. Krumino eilėraščius ir ištrauką iš ne baigto romano skaitė p. Venclauskas. Vakaro dalyviai trumpu atsistojimu pagerbė mirusio rašytojo atminimą. Po to, beveik per ištisas tris valandas, jaunieji Diepholzo gimnazijos tremtinukai klausė nekasdieniškai gilių dr. Vydūno žodžių, — klausė tylūs ir susikaupę, įelektrizuoti ano tipingai vydūniško žvilgsnio, kuriame, rodos atsišviečia ne tik vieno žmogaus siela, bet ištisi neriboti pasauliai; klausė jaudinančių savo paprastumu ir nuoširdumu Giedriaus pasakų ar pasakėčių ir ekspresyvių Prosčiūnaitės eilėraščių.

Petraukos metu svečiai turėjo progos pasigėrėti vėliavos nuleidimo iškilmėm, kurios būna kiekvieną šventadienį ir paklausyti, kaip skamba Lietuvos Himnas iš kelių dešimčių jaunų širdžių, susibūrusių į šią didžiausią lietuvybės tvirtovę — į vienintelę pasauly tremties lietuvišką gimnaziją. Tiems. kurie į šią šventę buvo atkeliavę iš toliau, kur jau seniai nebėra lietuviškų stovyklų, nei kolonijų, matant išsirikiavusią skautų uniformoj jaunuomenę, lėtai besisupančią svetimam danguj trispalvę, girdint skardžiai ir tvirtai giedamą Himną, sunku buvo sulaikyti ašaras. Norėjosi tik užmerkti akis ir duoti laisvę vaizduotei, kad pasijustume vėl Karo Muzėjaus sodely per vakarines invalidų apeigas prie Nežinomojo Kareivio kapo...

Nenuostabu, kad ir svetimieji — britų kariai, kurie gyvena kaimynystėj — neretai ateina pasiklausyti vėliavos nuleidimo iškilmių.

Po literatūrinės programos Gimnazijos vadovybė su vietiniu lietuvių komitetu svečiams surengė kuklias vaišes. Visi grynai lietuviški patiekalai mums vėl dvelktelėjo ana senąja tradicine lietuviškų vaišių dvasia. Prie stalo skambėjo lietuviškos dainos, nuo sienų žvelgė lietuviška ornamentika, ir mes pasijutom tą akimirką, lyg būtume vaišingoje tėvų seklyčioj kur nors Suvalkijos širdy ar prie skaidrių Aukštaičių ežerų.

Gimnazijoj veikia visos 8 klasės. Mokiniai gyvena labai pavyzdingai ir švariai sutvarkytam bendrabuty. Nei mokslas, nei išlaikymas nieko nekaštuoja. Už visa tai mokiniai ir jų tėvai yra neužmirštamai dėkingi Vokietijos Krašto Valdybai už organizacinius rūpesčius, už faktinį gimnazijos įkūrimą, kuris pareikalavo neįtikėtinų pastangų, drąsos ir valios; taip pat ir BALF-ui, kuris šį lietuvybės židinėlį remia, kuo gali, pirmoj eilėj maistu ir drabužiais. Nors gimnazija yra Britų zonoj bet ir kitų dviejų zonų BALF įstaigos į šį rūmą stengiasi įmūryti ir po savo plytelę.

Užjūrio lietuviams, savaime suprantama, priklauso didžiausia ir širdingiausia padėka. Šitai uždaromoj kalboj ir pabrėžė Gimnazijos Direktorius Dr. A. Palaitis. Jie, kurie yra nuo mūsų už vandenynų, kurie neturi progos pajusti nei mūsų sunkių valandų, nei mųsų iškilmingų akimirkų, jie parodo tiek daug palankumo ir supratimo šiam vienintelėm jaunuomenės židiniui, jie pasiryžta aukotis ir atsižadėti, kad toji vėliava, kuri šiandien plazda svetimoj padangėj, tų pačių rankų būtų parnešta prie Nežinomo Kareivio kapo.

Kodėl mes sukilom?

Rašo KAZYS ŠKIRPA

(Pabaiga)

Šiuo savo heroiniu žygiu Lietuvių Tauta davė prideramą atsakymą sovietiškajam okupantui už aukščiau suminėtą mūsų tėvų, brolių ir sesių masinį deportavimą iš savo krašto, o taip pat ir už visus kitus bolševistinius žiaurumus ir griovikiškus darbus Lietuvoje pirmosios sovietų okupacijos metu.

Su ginklu rankoje nublokšdama sovietiškąjį jungą nuo savo pečių, atstatydama Lietuvos valstybinę nepriklausomybę ir pastatydama naują tautinę Krašto Vyriausybę, Lietuvių Tauta nunuogino prieš visą pasaulį ir istoriją Maskvos melą apie neva Lietuvos laisvą įsijungimą į Sov. Social. Respublikų Sąjungą 1940 m. Iš kitos pusės, tuo savo žygiu Ji įspėjo Hitlerinę Vokietiją, jog Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė, o savo laiku sukilimo sudėtomis kraujo aukomis dar kartą parodėme visiems, jog nesame jokia vergų tauta, jog branginame vakarų civilizaciją ir demokratines laisves ne vien ant popierio ir kad esame pasiryžę kovoti už savo tautinius idealus.

Šitaip užsigrūdinusi kovoje už savo teisę į valstybinę nepriklausomybę ir susicementavusi tautine vienybe, Lietuvių Tauta taip pat vyriškai, per ištisus trejus metus, priešinosi nacių okupacijai, sudėdama tūkstančius naujų aukų kovoje už savo laisvę ir bendrą su Didžiosiomis Demokratijomis reikalą. Ne Jos kaltė, kad po II-jo Pasaulinio Karo Lietuva tapo iš naujo bolševistinio okupanto auka, ir kad tas žiaurusis okupantas štai jau šešeri metai lieka nesudraustas ir gali toliau daryti Lietuvoje savo nusikalstamus darbus prieš žmoniją ir jos civilizaciją, vykdydamas tikrą tautų genocidą mūsų krašte.

Priešbolševikinės kovos požiūriu birželio 23 lietuvių sukilimo reikšmė toli išsilieja už Liet. ribų.

Tuo mes, Lietuviai, galime pasididžiuoti prieš kitas tautas, nes kalbamas sukilimas teikia visoms tautoms pavyzdį, kaip reikia kovoti su bolševikiniu žmonijos priešu ir kad tam neužtenka balsavimo kortelių, verbalinių notų, skaitlingų konferencijų ir begalinių kalbų Suvienytų Tautų Organizacijoje, New York'e.

Dešimties metų sukakties proga nuo mūsų tautos heroinio birželio 23 dienos akto tebūna leista man, kaip asmeniui, stovėjusiam Lietuvių Aktyvistų Fronto priekyje, kreiptis šiuo viešu žodžiu į mano kovos draugus — aktyvistus, kurių šimtai yra tremtyje, o taip pat ir į lietuvius tremtinius, kaip ano meto įvykių gyvus liudininkus, ir į visą lietuviškąją visuomenę visur laisvajame pasaulyje:

Nepasiduokime jokiai nevilčiai! Sov. okupantas turi būti ir bus kada nors pašalintas iš mūsų krašto! Lietuva vėl taps Nepriklausoma! Kitaip būti negali!

Kad tai greičiau įvyktų, suglauskime dar daugiau mūsų širdis ir mūsų protus ir sutelkime visas mūsų pastangas galingam visų lietuvių protestui visame pasaulyje prieš sovietiškojo okupanto nusikalstamus darbus prieš žmoniją ir jos civilizaciją mūsų krašte. Protestuokime be paliovos, kad visi suprastų, jog tai, kas darosi Lietuvoje, gali pasidaryti ir visur kitur: žūtų nebe šimtai tukstančių nekaltų žmonių, kaip dabar Lietuvoje, bet raudonieji budeliai išnaikintų milijonus inteligentijos pasaulyje, jei tik Sov. Rusijos diktatorių svajonė — išplėsti bolževizmą visur pasaulyje — išsipildytų.

Kad mūsų protestas būtų efektingesnis, nevenkime kelti viešumon ir to, kuo mes, kaip tauta kovojanti prieš bolševizmą, galime pasididžiuoti: pasistenkime kaip kas tik gali — per spaudą, paskaitomis, gyvu žodžiu susirinkimuose per asmeniškas pažintis arba betarpiškai per valstybės vyrus tų kraštų, į kur likimas mus nubloškė — nušviesti mūsų tautos 23 birželio sukilimo gilią prasmę, kaip pavyzdį visoms kitoms priešbolševikinėje kovoje.

Šiuo savo heroiniu žygiu, savo naujomis aukomis ir savo naujomis begalinėmis kančiomis po pasikartojusia sovietų okupacija, Lietuvių Tauta jau atliko savo uždavinį kaip vakarų kultūros avant-postas šioje Europos dalyje.

Todėl mes, Lietuviai, turime teisę reikalauti, kad visos valstybės, už kurių laisvę ir civilizacijos persergėjimą mūsų tauta dabar kenčia, ir tų valstybių atsakingi vyrai surastų priemonių išgelbėti Lietuvą ir Lietuvių Tautą iš sovietinio pragaro.

Iškeldami birželio 23 sukilimo reikšmę priešbolševikinėje kovoje, mes tuo pačiu ir tinkamiausiai atžymėtume dešimtąsias nuo to įvykio, jau nuėjusio į garbius Lietuvos istorijos puslapius, sukaktuves ir pagerbtume mūsų tautos aukas, kurias Ji iki šiol sudėjo kovoje už savo laisvę.

Washingtonas, 1951 birželio m. 15 d.

Pamiršta Auka

1941 metų birželis buvo baisus ir siaubingas. Jis mūsų tautos istorijoje liks amžinai atmintinas: išvežimai,, žudynės, pirmosios rusų su vokiečiais karo dienos. Tuos visus įvykius daugiau ar mažiau mes jau žinome, tačiau yra dar daug pavienių labai skaudžių ir tragiškų įvykių, kurių vieną čia reikėtų paminėti.

Tai vyko 1941 birželio 25 dieną. Tabariškių bažnytkaimis prie Kauno buvo nickieno žemėje. Paskutinieji rusų kareiviai prieš keletą valandų buvo jį palikę. Kiekvieną momentą galėjo pasirodyti vokiečiai. Tame bažnytkaimyje, jos klebonijoj, laikiną prieglaudą buvo radęs vienas dijakonas, Kauno Kunigų Seminarijos dekanas, Vaclovas Stulginskis. Kadangi jis puikiai vargonavo, tai parapijos klebonui buvo didelė parama. Būdamas pamaldus, dažnai lankydavos bažnyčioj. Tų savo dažnų vizitų metu savo žvilgsnį nukreipdavo į amžiną lempelę, žiūrėdamas, kad ji neužgestų. Tą dieną, po pietų, alyvinė lemputė kaip tik buvo užgesusi. Dijakonas Stulginskis užsidega žvakę ir nuo jos užžiebia tabernakulio lemputę. Žvakę pastato ant altoriaus, o jis pats atsiklaupia ant altoriaus laiptų evangelijos pusėje pasimelsti. Ir štai tuo tarpu į bažnytėlę įsiveržia keletas vokiečių kareivių, kurie pirmiausia 6 šūviais atima jaunam dijakonui gyvybę. Vaclovas Stulginskis čia pat sukniumba ant altoriaus laiptų. Jo kraujas sudrėkina altorių, kurio tarnybai prieš kiek laiko buvo pašvęstas.

Įniršę kareiviai nesitenkina nekaltojo krauju sutepę bažnyčią. Jie sušaudo kryžių, kuris stovi virš tabernakulio, paveikslus, keletą šūvių paleidžia ir į lubas. Atlikę tą savo biaurų Dievo namų išniekinimo darbą, jie čia pat apvagia nušautąjį: paima jo laikrodėlį ir pauksuotus akinius...

Kokia to siaubingai tragiško įvykio priežastis?

Šiandien į tą klausimą negalim atsakyti, tik žinom, kad 1941 met. 25 birželio Tabariškėse bažnyčios altoriaus laiptus suvilgė švento gyvenimo jaunuolio Vaclovo Stulginskio kraujas. Ir tas nekaltojo kraujas šaukia laisvės pavergtajai Tėvynei ir — altoriaus garbės.

A. V.

KRONIKA

● Ryšium su pasitaikiusiais kai kurių Vokietijos konsulatų abejojimais, ar jie turi teisę dėti vizas į Lietuvos užsienio pasus Vokietijos užsienių reikalų ministerijai buvo įteiktas VLIKo vardu raštas su prašymu duoti savo konsulatams šiuo reikalu teigiamų nurodymų. Užsienių reikalų ministerija raštu atsakė, kad Vokietijos konsularinės įstaigos yra įgalintos vizuoti pasus, kurie yra išduoti veikiančių Lietuvos diplomatinių ir konsularinių įstaigų ir atitinka bendrąsias užsieninių pasų taisykles. Iš rimtų šaltinių tenka patirti, kad pabaltiečių pasų vizavimo klausimas, Lietuvos atstovo Paryžiuje Dr. S. A. Bačkio pastangomis, išspręstas taip pat mums palankia prasme.

● Naujasis Austrijos prezidentas per Austrijos gen. konsulą Bonnoje Dr. J. Schoener gražiai padėkojo VLIKui už pareikštus jam į prezidentus išrinkimo proga linkėjimus.

● Liepos 30 d. Paryžiuje įvyksta "centralinės Europos" Karo vadų konferencija. Dalyvavo žymesnieji vengrų, rumunų, čekoslovakų, bulgarų ir kt. tautybių karininkai. Lietuvai joje atstovavo VLIKo bendradarbis kariniams reikalams karo attachė pulk. J. Lanskoronskis.

● Spaudoje buvo pranešta apie tris jaunus (19—24 metų) lietuvius, iš sovietų žvejų laivo valtele pabėgusius į Švediją. Tuo tarpų tie vyrai yra švedų policijos žinioje. Lietuvių bendruomenės Švedijoje pastangos prie jų prieiti lig šiol nebuvo pasisekusios. Sovietai įteikė švedams notą pabėgėlius išduoti. Iš VLIKo pusės daroma pastangų tuos vyrus paimti lietuviškon globon.

● "Amerikos Balsas" įrašė į juosteles ir pertransliuoja į Lietuvą kalbas ir pareiškimus visos eilės žymiųjų Amerikos lietuvių veikėjų, kaip A. Olio, L. Šimučio, dr. P. Grigaičio, dr. St. Biežio, Vanagaitienės, inž. Rudžio ir kt. 'AB" transliacijų programa nuolat tobulinama.

● NYT skelbia, kad sabotažiniai veiksmai Sovietų satelitiniuose kraštuose vis didėja. Tai rodo vis stiprėjantį rezistencijos aktyvumą. Vengrijoj deportuojami net ir žydai, taip pat pramonininkai, ūkininkai, urmininkai.

Maršalo Petaino Tragedija

Atlanto saloje Yeu liepos 23 d., eidamas 96 amžiaus metus, mirė maršalas Henrikas Pilypas Petain.

Jis gimė 1856 m. balandžio 24 d. mažame Cauchy-à-la-Tour miestelyje, vakarų Prancūzijoje. Baigęs karo mokyklą, po dešimties metų savo žinias gilino Aukštesnėje Karo Mokykloje. 1902 m. Petain buvo paskirtas pėstininkų taktikos profesorium.

Prieš pat I-jį pasaulinį karą Petainas rengėsi išeiti iš aktyvios karo tarnybos, nes jau buvo pasiekęs aukščiausią amžiaus ribą pulkininko laipsny. Turėjo jis tuo laiku 58 metus. Tačiau staigiai iškilęs karas davė progos pulk. Petainui parodyti savo sugebėjimus karo lauke. Jo vadovaujama 4-toji brigada 1914 m. rugpiūty atmuša sunkų vokiečių spaudimą prie Dinant. Petain greitai pakeliamas generolu. Po garsiojo Marnos mūšio jis patenka į didžiųjų Prancūzijos karo vadų eiles.

Tačiau Petaino garbė aukščiausiai pakyla kovoje prie Verduno. Ten jis tampa savo tėvynės herojum, o jo vardą kartoja ne tik draugų, bet ir priešų lūpos. Kai vokiečių sutelktai didžiulei kariuomenei pradėjo vadovauti pats sosto įpėdinis Vilhelmas, vokiečiai pasiryžo žūt būt pralaužti prancūzų eiles ir priartėti prie Paryžiaus. Petainas išleido dienos įsakymą, kuris buvo užbaigtas žodžiais: "Drąsos, mes juos turėsim!" Po ilgos ir iš abiejų pusių daug kraujo pareikalavusios kovos vokiečiai buvo sutriuškinti ir turėjo prašyti taikos. Petaino darbai buvo atžymėti Garbės Legiono Didžiuoju Kryžium ir vėliau pačiu aukščiausiu ženklu — Kariniu Medaliu. Karui pasibaigus, jis buvo pakeltas į aukščiausią Prancūzijos Maršalo laipsnį.

1920 m. maršalas Petain vedė už save dvidešimčia metų jaunesnę žmoną, kuri vėliau tapo heroišką jo garbės ir paniekinimo palydovė. 1929 m., mirus maršalui Foch, Petainas buvo priimtas į Prancūzų Akademijos nemirtingųjų eiles.

1925-26 m. maršalas Petainas numalšina Moroko sukilimą. Tai gal ir buvo jo paskutinis karinių sugebėjimų įrodymas, nes vėliau jį matome ministerių tarpe, o dar paskiau net diplomatu Ispanijoje.

Prasidėjęs antrasis pasaulinis karas Prancūzijai atnešė didelių netikėtumų ir sukrėtimų. Jausdamiesi saugūs už Maginot linijos, prancūzai gavo didelį smūgį, kai vokiečiai 1940 m. pavasarį iš dalies apeidami, iš dalies pralauždami "nepralaužiamą" Maginot liniją, pradėjo artėti į Prancūzijos sostinę Paryžių. Tauta buvo sumaišties ir nevilties padėty. Tie žmonės, kurie turėjo savo rankose valdžią ir kurie vėliau — tiesiog ar netiesiog — prisidėjo prie garbingojo maršalo pasmerkimo, šaukėsi ne ko kito, kaip tik Petaino. Ant jo nuo senatvės palinkusių pečių buvo uždėta našta, kurios niekas nenorėjo pasimti. Tai buvo jo tragiškiausia valanda. Tas narsus karys, kuris prie Verduno, vokiečių spaudžiamas, sakė: "niekuomet", dabar prieš tos pačios Vokietijos karininkus turėjo pasirašyti Prancūzijos kapituliaciją. Tuo jis pradėjo savo kryžiaus kelią. Prancūzija buvo padalinta į dvi zonas, kurių vieną valdė vokiečiai, antrąją patys prancūzai. Petaino valdomoji sritis turėjo dar šiek tiek laisvės, bent tiek, kad ten galėjo organizuotis slaptoji prancūzų kariuomenė ir rasti prieglaudą okupantų persekiojamieji. Ne tik dėl senatvės, bet ir dėl tuo laiku aukščiausioj savo galybėj esančios Hitlerio politikos jis negalėjo padaryti daugiau negu padarė, nenorėdamas veltui pralieti savo tautiečių kraujo.

Po aliantų invazijos marš. Petain buvo išvežtas į Sigmaringen pilį, Vokietijoje. Patekęs į Šveicariją, jis pats, savo ištikimosios palydovės žmonos lydimas, garbingai sugrįžo į savo mylimą tėvynę, nors žinojo, kad jo kelias veda į kalėjimą. Tie patys, kurie buvo atsakingi už savo krašto garbę, save teisindami, negarbingai kaltino senelį maršalą, Verduno didvyrį. Jis buvo nuteistas mirti, bet dėl senatvės sprendimas pakeistas kalėjimu iki gyvos galvos. Pasmerktas ir paniekintas, paskutinysis Prancūzijos maršalas buvo perkeltas į Yeu salą ir uždarytas tvirtovės kalėjime.

Nėra jokios abejonės, kad laikas vėl iškels jo darbus, jo garbei bus pastatytas paminklas ir jo vardas iškaltas granite ir sugrąžintas į prancūzų širdis. Jis vėl stovės šalia Napoleono, Focho ir kitų garbingųjų savo tautos vyrų, o tuos, kurie jį pasmerkė, įvertins istorija.

IŠDRĮSO PROTESTUOTI

Jis apleido Maskvos "taikos konferenciją"

Paryžius, birž. 16. — Prancūzų laikrašty "Le Figaro" yra paskelbtas žurnalisto Serge de Gunzburg straipsnis vardu "Kasdieninis gyvenimas Sovietų Rusijoje", kurį minėtas rašeiva parašė grįžęs iš Rusijos. Šis straipsnis mums įdomus ne dėl sovietinio gyvenimo ir galvosenos pavyzdžių, kurių tas žurnalistas apsčiai pateikia, bet dėl 1950 m. Maskvoje vykusios "taikos konferencijos" aprašymo.

Atsimename, kad į tą "taikos demonstraciją" bolševikai suvarė įvarių tikybų dvasininkų atstovus. Buvo ten bolševikų valstybei tarnaujančio ortodoksų Maskvos patriarcho atstovai, buvo protestantų pastorių ir mahometonų mulų. Nuskraidintas į tą "konferenciją" buvo ir iš Kauno kan. Juozas Stankevičius.

Visi dvasininkai buvo susodinti pirmose eilėse, nufotografuoti ir fotografijos išsiuntinėtos į užsienius Maskvos medžiagą dedantiems laikraščiams. Tik sovietų žinių agentūra nieko nepranešė kaip tie dvasininkai iš tikrųjų elgėsi.

Pasirodo, kad ne visi suvežtieji keikė "Amerikos imperialistus" ir popiežių. Iš žurnalisto Gunzburgo aprašymo sužinome, kad mūsų tautietis kan. J. Stankevičius savo savistovumą pademonstravo taip, kaip tokiose sąlygose galėjo. Gunzburgas tuo reikalu rašo: "1950 m. Maskvos taikos konferencijos metu buvo labai būdinga įvairių bažnyčių atstovų laikysena. Jie buvo apsivilkę dvasininkų drabužiais ir susodinti į pirmą eilę.

Jų tarpe buvo ortodoksų metropolitų, liuteronų pastorių, muzulmonų mulų. vienas katalikų kanauninkas ir net vienas budistų lama. Jie smerkė "karo kurstytojus", kiti gyrė komunistų režimą. Tačiau kai ortodoksų bažnyčios vardu kalbėjęs Msrg. Nicolas pavadino popiežių nuodingiausiu karo kurstytoju, Kauno kanauninkas J. Stankevičius apleido salę".

Didingas Grožio Vaizdas Man Po Kojų

Didingas grožio vaizdas man po kojų,
Degąs kalnų saulėleidyje tykiai.
Tu kaip kalnų kristalas spinduliuoji,
Manoji žeme, toliuose palikus.

Menu kaip, tau myluojant ten, ne kartą
Mane viliojo slaptos tolių šalys,
Ilgėjausi kalnų, ką man pratartų
Širdin jų paslaptingos amžių galios.

Dabar tu man šalis paslaptingoji,
Kur slypi didžiavertis grožio burtas:
Tave dienoj menu, naktyj sapnuoju.

Užgęsta saulė už kalnų nukritus
Ir ima didelės pašvaistės kurtis
Ir susiliet su mano žemės rytu.

A. Tyruolis

(Iš spaudai paruošto sonetų rinkinio "Mano Žemė")

Karo metu komunistai pagrobė tūkstančius vaikų, kurie dabar auklėjami komunistų agitatoriais satelitiniuose kraštuose. Tik Jugoslavija dabar pradėjo grąžinti pagrobtuosius vaikus. Vaizdelyje matome graikę motiną apkabinant savo vaikus po daugelio metų.

Į Ugnies Žemę

Rašo DR. AUGUSTINAS LAUCIS

Sveikatos Ministerijos siųstas, išvykau į Ugnies Žemę, į Rio Grande miestelį, pavaduot atostogoms išvykusį ligoninės direktorių. Tierra del Fuego! Kiek apie ją prikalbėta! Man išvažiuojant, tautiečiai lyg ir su pasigailėjimu žiūrėjo į mane, vieni gąsdino, kad ten Sibiras, labai šalta, kiti, — kad ten labai daug sniego, kad reikės važinėt pasikinkius šunis, kad yra dideli vėjai, kurie net akmenis ritinėja. Buvo tautiečių, kurie mane padrąsino, sakydami, kad jie mano vietoj būdami mielai važiuotų pažiūrėt, kaip iš tikrųjų ta Ugnies Žemė atrodo.

Iki Bahia Blanca važiavom traukiniu, kur yra mano tiesioginis viršininkas, — pietų Argentinos sanitarijos viršininkas. Jam prisistatėm su žmona, kuri kaip gailestingoji sesutė kartu važiuoja su manim. Tuoj išrašo valdiškus kelionės bilietus lėktuvu iki Ugnies Žemės. Kol lėktuvas išskris, turim dvi dienas laiko. Tą laiką išnaudojam Bahia Blanca miestui apžiūrėti. Miestas turi virš 100.000 gyventojų, tačiau ypatingumu nepasižymi: nėra nei labai gražių namų, nei paminklų. Apie Rivadavia aikštę susispietusios visos įstaigos: miesto valdyba, teismas, jūrų ministerija, bankai, konsulatai. Gatvės asfaltuotos, puošnios krautuvės; galima gaut pirkt viską, ką ir Buenos Aires. Ypač gausios šviesos reklamos: naktį jauties lyg būtum Buenos Aires Corrientes ar Lavalle gatvėse.

Ateina ir išskridimo diena. Turim 7.15 val. iš ryto prisistatyti į lėktuvų bendrovę, — Aerolineas Argentinas — raštinę. Ten sutvarko bagažą ir kitus kelionės formalumus. Įstaigoj laukė jau viena vienuolė, kuri skrido į Trelew, vienas gaučas, — gal būt koks estanciero (ūkininkas) kuris skrido į Com. Rivadavia, ir viena italė su mažu vaiku, kuri taip pat skrido į Ugnies Žemę, net dar toliau, negu mes, — į Ushuaia. Iš Aerolineas Argentinas įstaigos mašina mus nuveža į aerodromą, kuris yra apie kokia 10 km. už miesto. Važiuojant į aerodromą, esam susikaupę, rimti, nes kelionė lėktuvu visada surišta su tam tikra rizika. Atvykus į aerodromą, netrukus atskrido lėktuvas iš Buenos Aires su 12 keleivių. Įlipom mes, iš viso 5 asmenys, ir skrendam toliau. Lėktuvas dviem motorais, turi vietos 21 keleiviui. Patogios kėdės, grindys išklotos kilimais, jauku. Kylant lėktuvu, reikia prisirišti diržais prie kėdės. Kam tas visai nesuprantu, nes pakilimas toks paprastas, kad net nepajutom, kaip pakilom, tik pamatėm, kad žemė paliko toli nuo mūsų ir namai pasidarė maži, kaip degtukų dėžutės.

Skrendan Atlanto pajūriu, kuris gamtos atžvilgiu labai neįdomus. Palei vandenyną matosi pelkės, o toliau į krašto gilumą tęsiasi didžiausi plotai nedirbamos žemės, tik kur nekur matosi pavienios sodybos. Po valandos laiko nusileidžiam Carmen de Patagones aerodrome, čia pabūnam kokį pusvalandį ir skrendam toliau. Diena graži, saulėta. Kairėj matosi beribis Atlanto vandenynas, o dešinėj — nedirbamų laukų plotai, išmarginti mažomis kalvelėmis ir krūmokšniais. Sekantis sustojimas yra Trelew, kur orlaivis pasiima benzino. Trelew jaučiasi oro pasikeitimas, daug šalčiau, negu Bahia Blanca ir pučia stiproki Patagonijos vėjai. Skrendam į Comodoro Rivadavia. Tas miestas yra daug kartų minimas lietuvių lūpose, nes nemažai tautiečių yra ten dirbę, o keliolika šeimų ir dabar ten gyvena.

Comodoro Rivadavia apylinkės žymiai skiriasi nuo ankstyvesniųjų: aplinkui matosi aukštokos smailiomis viršūnėmis uolos, tarp kurių išmėtyti darbininkų namai ir naftos šulinių bokštai. Kalnai neapaugę jokia žole nei medžiais, pilkuoja nuoga uolota žemė. Čia pavalgom pietus, kuriuos buvo užsakiusi lėktuvų bendrovė. Gaunam karvienos bifę, kuri kieta, kaip guma, ir sukramtyt negalima. Už Comodoro Rivadavia skrendam be sustojimo 3 val. iki Rio Gallegos. Išskridus iš Comodoro Rivadavia, gamta virsta visai laukine, nesimato visai jokio medelio, jokios sodybos, vien tik plikos kalvos. Netrukus pasirodo ir pirmasis sniegas, jis molinės spalvos, sumaišytas su žemėmis. Dešinėj matosi iš tolo Cordillerų viršūnės, kurios padengtos sniegu. Skrendam 3 val. vien tik per tyrus; mūsų likimas technikos valioj, nes jei sugestų lėktuvas, nėra kur nusileist, nes visur kalnuota, o jei ir nusileistum laimingai, tai reiktų mirt iš šalčio, nes šimtais kilometrų aplinkui tęsiasi negyvenami plotai, po kuriuos stūgauja vėjai ir sniegas.

Manėm, kad Rio Gallegos bus labai šalta ir viskas padengta storu sniego sluoksniu, tačiau kaip nustebom, kad prieš Rio Gallegos vėl pasirodė juoda žemė ir niekur nebesimatė sniego. Keista, juo toliau į pietus, kur turėtų būti daug šalčiau, juo mažiau sniego. Ima leistis saulė, ji apšviečia Cordillerų viršūnes ir debesis, matosi gražiausių spalvų žaidimai. Rio Gallegos panašus į Lietuvos provincijos miestą; yra paštas, medinė bažnyčia, kinas, valdžios įstaigos, keli viešbučiai, kavinės; visi pastatai Europinio stiliaus. Turėdami laiko, išeinam pasižvalgyt po miestą. Užeinam į bažnyčią, kuri savo išore primena lietuvišką medinę bažnyčią. Viduj kaip tik buvo klebonas. Jis pamatęs, kad mes ne vietiniai, tuoj uždegė visas šviesas, aprodė bažnyčią, nors ir prasta, anot jo, tegu mes pamatą. Išėjus iš bažnyčios, dar ilgai matėsi uždegtos šviesos; buvom sujaudinti kunigo nuoširdumu.

Gatvėse per garsiakalbius groja muzika, tas pakelia nuotaiką. Kavinėse groja orkestrai, dainuoja tangus solistai. Visai netikėjom, kad taip toli nuo Buenos Aires būtų toks įvairus gyvenimas, tokių pramogų.

Praleidę naktį Rio Gallegos, nes naktį lėktuvas neskrenda, skrendam į paskutinę stotį — Rio Grande. Išskrendam 8,30 val., tačiau dar tamsu, nes saulė čia teka tik apie 10 val. Ties Magellano sąsiauriu pradeda rausti padangė, artinasi saulėtekis; gaunasi gražus spalvų žaidimas tarp raudonų debesų ir melsvo okeano vandens. Po lėktuvu žemė dar paskendus tamsoj, o Cordillerų viršūnės jau apšviestos tekančios saulės šviesos. Tamsoj pamatom blyksinčias šviesas, tai švyturiai, rodą įėjimą į Magellano sąsiaurį. Per sąsiaurį skrendam 5 min., ir — jau Ugnies Žemė. Gamta nieko nesiskiria nuo Rio Gallegos apylinkės: mažos kalvelės, pedangtos krūmokšniais, tarp jų blyksi užšalusios pelkės. Skrendant visai išaušta, pateka saulė ir tolumoj pamatom Rio Grande miestelio siluetus. Lėktuvas padaro pora ratų ir nusileidžia į aerodromą, kuris įrengtas paprastam lauke. Aerodromo valdininkai gyvena mažyčiuose barakėliuose. Vienas valdininkas užrašo mūsų pavardes ir cedulos numerius, nes čia yra kariška zona ir visi naujai atvykusieji yra registruojami. Mūsų laukia ligoninės mašina, su kuria ir važiuojam į miestelį, kuris yra apie 5 km. nuo aerodromo. Miestelio gatvės negrįstos, matosi vienas kitas mūrinis namas, visi kiti namai mediniai. Spėliojam, kur čia bus ligoninė. Sustoja mašina prie vieno ilgo barako, pamatę iškabą nusiviliam, tai čia ta ligoninė, kurioj dabar aš dirbsiu.

Rio Grande miestelis turi apie 1.500 gyventojų, jis stovi ant upės Rio Grande kranto, iš kur ir gavo savo vardą. 80% visų gyventojų yra čilėnai. Čia jie įsikūrė todėl kad daugiau uždirba, negu Čilėj. Miestelyje yra uostas, karo laivyno dalinys, policija, kinas, bažnyčia (įrengta gyvenamam name), keli viešbučiai, įvairios krautuvės, mėsos fabrikas (frigorifico), kuris turi atskirą mažą ligoninę, paštas, didelė mokykla, vaistinė, kariškas gydytojas. Vyriausia miesto valdžia yra gubernatoriaus atstovas; pats gubernatorius gyvena Ushuaia mieste. Netoli Rio Grande yra naftos šaltinių, kurie greitu laiku bus išnaudojami. Apylinkėse yra daug estancijų, (ūkių), kurios daugumoj priklauso savininkams Mendez — Behety. Jie turi dešimtimis tūkstančių hektarų žemės Tierra del Fuego, Santa Cruz ir Čilėj, užsiima avių ir karvių auginimu. Važiuojant keliais, ir dabartiniu laiku matosi avių kaimenės, graužiančios sušalusią sausą žolę. Tierra del Fuego avių vilnos yra brangios, nes yra aukštesnės kokybės negu kitų avių. Yra čia ir sidabrinių lapių ūkių. Estancijos yra didelės, jose dirba iki kelių šimtų žmonių. Didelė estancija yra lyg ir mažas miestas; turi savo krautuves, kiną. Savininkai gyvena labai prabangiai: turi namus su centraliniu šildymu, kambariai iškloti kilimais, apstatyti brangiais baldais. Taip pat turi šiltadaržius daržovėms ir gėlėms.

Be gyvulių auginimo ir žvejybos daugiau jokių pajamų šaltinių nėra. Javai čia neauga, taip pat nėra jokių vaismedžių; auga tik kai kurios daržovės: morkos, kopūstai, salotos. Bulves, miltus ir kitus produktus atveža laivais iš šiltesnių vietų. Dabartiniu laiku valgom tik konservuotas daržoves ir vaisius; sviesto, kiaušinių labai sunku gauti. Vietiniai gyventojai todėl suserga vitaminų stoka. Čia matosi daug labai mažo ūgio žmonių dėl jodo stokos geriamam vandeny; nemaža serga ir džiova. Bendrai paėmus, vietiniai gyventojai yra ligoms atsparūs, žaizdos greit gyja, nes šaltame klimate mažiau yra bakterijų, negu šiltam. Indėnų visai nėra, jie visi jau sukultūrėję ir susimaišę su baltąja rase. Paprastas kaimietis yra vis dėlto dar tansus ir primityvus. Dėl šalto klimato ir monotoniško gyvenimo sąlygų daug geriama svaigalų, nuo ko įvyksta muštynių. Ligoninėj turiu tris peiliais subadytus. Klimatas nėra labai šaltas, daugiausia šiemet buvo 20 laipsnių šalčio. Vėjai yra stiproki, bet nenuolatiniai. Stipresni vėjai yra vasarą, kaip ir visoj Patagonijoj. Vasaros, pagal vietinių pasakojimus, būna vėsios, aukščiausia temp. esanti 18—20 laipsnių šilimos. Maudytis negalima, nes šalta. Vasarą būna labai trumpa naktis: nuo 12 iki 4 val.

Rio Grande išeina savaitinis laikraštukas „La Verdad", šiaip dienraščių pirkti nėra, jie ateina tik tada, jei esi juos užsiprenumeravęs. Taip ir gyvenam sau nekvaršindami galvos pasauliniais įvykiais. Radio čia girdisi labai gerai ir klausom visas Buenos Aires stotis. Lėktuvai iš Bs. Aires ir atgal skrenda tris kartus į savaitę. Ypatingų pramogų čia nėra, žmonės didesnę dienos dalį praleidžia namuose arba svečiuodamiesi.

Kitas didesnis miestas Ugnies Žemėje yra Ushuaia, tai pats tolimiausias miestas Argentinos pietuose. Jis tarp kalnų ir ten buvusieji pasakoja, kad gamtos atžvilgiu esąs labai gražus. Tikiuosi kad bus progos ir jį pamatyti. Magellano sąsiauris savo gamtos vaizdais taip pat yra labai įdomus. Taigi, Ugnies Žemėj yra ko pamatyti. Gaila, kad mano tiesioginės pareigos neleidžia daug po apylinkes ekskursuot, tačiau sekmadieniais padarom iškilas su džypu į įdomesnes vietas. Surinkęs pirmuosius įspūdžius, norėjau jais pasidalinti su mielaisiais "Laiko" skaitytojais ir visiems šia proga siunčiu saludo fueguino!

700 m. nuo karaliaus Mindaugo Krikšto

Rašo P. STAKYS

Lietuva prieš Mindaugo laikus dar nebuvo vieninga valstybė, bet susidėjo iš atskirų sričių, kurių valdovai kunigaikščiai kariavo ne tik su išoriniais priešais, bet dažnai ir tarp savęs. Nors ir anksčiau buvo mėginta sujungti lietuviškas kiltis į vieną valstybę ir paskirus kunigaikščius bei didikus palenkti vieno valdovo valdžiai, tačiau nėra žinoma, ar kam nors pavyko pasidaryti tokiu didžiuoju kunigaikščiu, kuriam kiti paklustų. Mindaugas pirmasis prasimušė į priekį ir įsistiprino taip, kad su juo teko skaitytis ne tik mažesniesiems Lietuvos kunigaikščiams, bet net dabartinę Latviją ir Estiją valdžiusiam Livonijos, arba Kardininkų, Ordinui. Tai šiam Ordinui teko patirti ypatingai 1236 m., kai lietuviai, atrodo, paties Mindaugo vadovaujami, prie Šiaulių sudavė jam tokį smugį, kad kovoje žuvo net pats Ordino Didysis Magistras, o pats Ordinas prarado viltį vienas Lietuvą užkariauti. Po šio mūšio Livonijos Ordinas, norėdamas išsilaikyti savo nukariautose žemėse, turėjo susijungti su lietuvių gimines prūsus nugalėjusiu Kryžiuočių Ordinu. Tolimesnės kovos Mindaugui parodė, kad, norint išsilaikyti jaunos valstybės viršūnėje, neužtenka nugalėti tik vidaus priešus, bet kad reikia taip pat susilyginti ir su kitų kraštų valdovais bei iš jų pusės turėti kuo mažiausiai pavojų.

LIETUVIŲ SANTYKIAI SU KRIKŠČIONIMIS

Mindaugo laikais Lietuva buvo dar pagoniška. Pagal to laiko pažiūras krikščioniškosios tautos ne tik galėjo, bet ir turėjo nešti Kristaus mokslą pagonimš. Krikščionybę galėjo nešti net kardu ir ugnimi, vesdami vadinamą "šventąjį karą". O tai reiškė nekrikščioniškųjų kraštų pavergimą ir prievartinį krikštą. Tuo keliu ypačiai ėjo minėtieji riterių ordinai, kurie savo nuolatiniais užpuldinėjimais, sugautų belaisvių pavertimu vergais ir krašto niokojimu bei turtų atėmimu įkyrėjo lietuviams ir juose iššaukė kietą atsparumą. Krikščionis jiems reiškė žiaurų teutoną kryžiuotį ir jų priešą. Tos išsigimusios krikščionybės platinimo priemonės buvo pagrindinės priežastys, kad Kristaus mokslas ir krikščioniškoji kultūra Lietuvoje taip ilgai nerado tinkamos dirvos. Kristaus mokslui tinkamai plisti Lietuvoje buvo tad reikalinga, kad lietuviai su krikščioniškais kraštais turėtų tinkamus santykius ir kad pati krikščionybė ateitų tikruoju taikos ir meilės keliu, ir ateitų iš vidaus.

Tačiau būtų klaidinga manyti, kad lietuviai su krikščionimis susitikdavo tiktai karuose. Krikščionybės pėdsakų Lietuvoje jau galima rasti ir prieš Mindaugą. Kai kurie istorikai tvirtina, kad vikingai, arba normanai, iš Skandinavijos jau tarp 9 ir 11 šimtmečių platino krikščionybę Baltijos pakraščiuose. Prūsų žemėje 10 šimtmety veikė uolusis apaštalas šv. Adalbertas, kuriam nerūpėjo svetimos žemės, o tik evangelijos šviesos skleidimas. Taip pat ir pačių Lietuvos kunigaikščių — Tautvilas, Vykintas — buvo jau anksčiau priėmusių Kristaus linksmąją naujieną ir pakrikštytų. O kadangi krikščionybė tuo laiku sklido į visus kraštus ne tik kaip religinė, bet kartu kaip socialinė idėja, tai visai negalima abejoti, kad Mindaugui ir Lietuvai tas mokslas būtų buvęs visiškai svetimas ir negirdėtas.

KRIKŠČIONYBĖ — MINDAUGO GINKLAS

Mindaugas, būdamas gabus valstybės kūrėjas ir lankstus politikas, gerai suprato, kad naujosios krikščionybės idėjos prasiskverbs į jo valstybės vidų, kad pagoniškoji Lietuva ilgai išsilaikyti negalės ir kad krikščioniškieji Vakarai, jei ne glinklu, tai savo aukštesne kultūra ją nugalės. Tačiau jam taip pat buvo aišku, kad tautos krikščioninimo pavedimas kuriam nors savo kaimynui reiškė pasidavimą jo įtakai. Todėl Mindaugas pats ėmėsi iniciatyvos įvesti krikščionybę Lietuvoje ir ją priimti ne iš bet kurio krikščioniško krašto, bet tiesiog iš Romos, iš pačios krikščionybės centro. Nors pats Mindaugas krikštą priėmė iš Livonijos Ordino vienuolio Kristijono ir to krikšto liudiniku bei globėju buvo pats to Ordino viršininkas Andrius von Stirland, bet jis tuoj pasiskubino tą naujieną pranešti Romos popiežiui ir paprašyti jo globos. Tas jo žygis buvo stiprus ginklas prieš norinčius Lietuvą užkariauti krikčionis. Tačiau ta jo mintis rado pilną pritarimą popiežiaus Inocento IV asmenyje. Inocentas IV, nors užimtas dideliais rūpesčiais ir kovomis su ekskomunikuotu Vokietijos imperatorium Fridriku II, kuris Kryžiuočių Ordinui buvo pavedęs užkariauti Lietuvą ir visuomet rėmė Ordino politiką, Mindaugo delegaciją maloniai priėmė ir pažadėjo patį Mindaugą vainikuoti karaliumi bei įsteigti tiesiog nuo Spaštalų Sosto priklausančią Lietuvos vyskupiją. Taip pat iš to paties popiežiaus laiško sužinome, kad Mindaugas buvo pakrikštytas 1251 m. pradžioje, o tų pačių metų liepos 17 d. popiežiaus raštu buvo įsteigta Lietuvos vyskupija.

PIRMOJI VYSKUPIJA IR MINDAUGO VAINIKAVIMAS

Kristaus mokslo priėmimas Mindaugą ir jo jauną besikuriančią valstybę sulygino su kitais krikščioniškais kraštais, o vyskupijos įsteigimas atėmė teisę ir išmušė ginklą iš Kryžiuočių ir Kardininkų rankų užpuldinėti Lietuvą, kaip pagonių kraštą. Tačiau pats Mindaugas ir toliau tais Ordinais nepasitikėjo. O Kryžiuočiai iš savo pusės, senu Vokietijos imperatoriaus pavedimu, jautėsi turį teisių į Lietuvos žemes. Jiem todėl nepatiko, kad krikščionybė į Lietuvą ėjo ne per juos, ir jie darė kliūtis popiežiui savo pažadus įvykdyti. Nepatiko taip pat ir Rygos arkivyskupui, kuris norėjo Lietuvoje turėti sau priklausančią vyskupiją, ir protestavo prieš atskiros vyskupijos įsteigimą. Dėl šių priežasčių ir Mindaugo vainikavimas karaliumi bei vyskupo paskyrimas užtruko. Tiktai 1253 m. Kulmo vyskupas Henrikas, kaip popiežiaus atstovas, jo vardu suteikė Mindaugui karališką vainiką. Per tuos tris metus Mindaugui teko imtis gudrios ir kietos politikos, net kelis kartus laiškais skystis Romai, kad išsipainiotų iš priešų sudarytos keblios padėties. Tačiau jis laimėjo. Lietuvai vyskupu buvo paskirtas tas pats Kristijonas, kuris buvo Mindaugą pakrikštijęs, o popiežius savo raštais įspėjo kaimyninius vyskupus ir į Lietuvą važiuojančius kunigus, kad jie naujųjų krikščionių neskriaustų, o priešingai, padėtų krikščionybei tame krašte įleisti šaknis.

Mindaugo vainikavimas Lietuvos karaliumi jį pakėlė į aukštesnį valdovų laipsnį ir suteikė jam didesnį autoritetą prieš kitus jo konkurentus. Jo kovų vaisius ir laimėjimas buvo juo didesnis, kai po poros metų popiežius Aleksandras VI Mindaugo sūnų vainikavo karališku vainiku ir jo įpėdiniu.

MINDAUGO NUŽUDYMAS

Mindaugas, tapęs karaliumi, norėjo sujungti visas lietuviškas gimines po viena valdžia. Tačiau tai nebuvo lengva. Ypatingai atkaklieji žemaičiai, kurie kietai laikėsi savo senojo tikėjimo ir krikščionybę laikė lyg ir savo krašto išdavimu, nepasidavė jo valdžiai ir nuolat prieš jį kovojo. Iš kitos pusės Kryžiuočiai vis dar stengėsi sujungti abi — Teutonų ir Livonijos — Ordino šakas, kurių vidury kaip tik buvo Lietuva. Mindaugas, būdamas krikščionis, vengė kovų su krikščionimis, tačiau nuolatiniai Kryžiuočių užpuldinėjimai iššaukė naują susidūrimą. 1260 m. lietuviai prie Durbės ežero kryžiuočiams sudavė labai smarkų smūgį. Pavergtieji prūsai, pajutę savo pavergėjų susilpnėjimą, sukilo ir nemažai jų iššudė. Tuo tarpu Žemaičiai pasijuto gerokai sustiprėję, nes bent laikinai Kryžiuočių grėsmė buvo pašalinta.

Kryžiuočių Ordinas dėl šio savo pralaimėjimo labiausiai kaltino Mindaugą ir visoj vakarų Europoj skelbė, kad jis nuo krikščionybės atsimetęs ir vėl susidėjęs su pagonimis. Tačiau mes nerandame jokių dokumentų, kurie galėtų įrodyti Mindaugo atsimetimą nuo Kristaus mokslo. Nors Vatikano archyvuose nėra išsilikusių Mindaugo laiškų, tačiau yra išsilikusių jo krikštą liečiančių popiežių laiškų bei atsakymų nuorašai, kurie apie tokį įvykį niekur neužšimena. Juk paties popiežiaus vainikuoto karaliaus atsimetimas nuo krikščionybės negalėjo būti menkas įvykis ir, jei tai būtų buvę, turėjo būti paminėtas. Tą nuomonę kaip tik sudarė Kryžiuočiai, kurių rašytomis kronikomis istorikai daugiausiai rėmėsi.

Pagaliau sustiprėję Žemaičių kunigaikščiai Treniota ir Daumantas sukilo prieš Mindaugą. Jų sukilimo priežastis nebuvo tik politinė, bet kartu ir tikėjimo skirtingumas. Juodu abu buvo aiškūs krikščionybės priešai. 1263 m. Mindaugas drauge su savo dviem sūnumis ir būriu krikščionių pavaldinių bei kunigų, kurie skelbė Kristaus evangeliją, buvo nužudytas.

PIRMOJO LIETUVOS KRIKŠTO REIKŠMĖ

Su Mindaugo žuvimu krikščionybė, kaip valstybės religija, Lietuvoje buvo panaikinta. Tokia padėtis užtruko virš šimto metų. Tačiau vėlesnieji Lietuvos kunigaikščiai, kaip Vytenis, Gediminas, Algirdas ir Kęstutis palaikė santykius su krikščioniškais kraštais ir dažnai vedė derybas dėl krikšto priėmimo. Gediminas ir Algirdas leido savo dukteris už krikščionių vyrų. Kęstučio, atrodo, visi sūnūs buvo krikščionys. Taip pat ne tik Vilniuje, bet ir kitose Lietuvos vietose buvo bažnyčių ir vienuolynų, kurie laisvai skleidė krikščioniškąjį mokslą. Vienuolių ir kunigų buvo net kunigaikščių dvaruose jų raštų tvarkytojais, vertėjais, patarėjais ir net vaikų mokytojais. Lietuviai buvo tolerantiški krikščionybei ir jos nepersekiojo. Tačiau plačiosios masės liko prie savo gamtinės religijos, garbindamos gamtos reiškinius ir kūrendamos šventąsias ugnis. Reikėjo todėl, kad antrą kartą krikštas vėl prasidėtų nuo viršaus, nuo pačių valdovų.

Jeigu visa Lietuva nuo 1251 m. ir netapo krikščioniška, tai visdėlto negalima paneigti tos didžiosios sukakties reikšmės. Jos nemažina nė tai, kad Mindaugas krikštui buvo paskatintas politinių aplinkybių. Aišku, jeigu prieš 700 metų krikščionybė Lietuvoje būtų giliau įleidusi savo šaknis, mūsų istorinis likimas būtų nuėjęs kita kryptimi. Tačiau šiaip ar taip su šia data prasideda pirmasis lietuvių tautos posūkis į krikščionybę ir į Vakarų kultūrą. Nuo to laiko jau galima rasti vis daugiau ir daugiau mūsų krašte Vakarų kultūros pėdsakų, kurie tačiau visą tautą užliejo tik nuo Jogailos ir Vytauto Didžiojo laikų. Nors sunkiai ir pavėluotai atėjusi krikščionybė ir su ja Vakarų Europos kultūra, Lietuvoje taip giliai įleido šaknis, kad to nepajėgė išrauti caristinė Rusija, jos nepajėgia išrauti ir dabartinis žiauriausiomis priemonėmis vykdomas komunizmas.

KASDIENIS GYVENIMAS

JONAS KUZMICKIS

DAUGELIO mūsų liaudies pasakų yra vienas bendras motyvas, kuris išreiškiamas šiais labai paprastais žodžiais:

—Seniai labai seniai gyveno senelis ir senelė...

Vaikus, mėgstančius savas pasakas, užintriguoja šie pasakos žodžiai. Jie išsižioję klausosi, tikėdami, kad tų senelių gyvenimo pasaka bus tikrai nepaprasta. Dažnai tas lūkestis jų ir neapvilia.

Kažin, ar ateis kada tokie laikai, kada būsimųjų amžių vaikai klausysis savo senolių pasakų apie mus:

—Seniai labai seniai gyveno...

ŽMOGUS — NE ŽVAIGŽDĖ

NESENIAI skaičiau norvegų rašytojo Marcin Andersen Nexo įdomų buities romaną "Dittą". Tai vienos paprastutės, neturtingos mergaitės skaudi gyvenimo istorija.

Man giliai giliai mintyje įstrigo šitie paprasti, bet itin teisingi žodžiai:

—Kiekviną sekundę pasaulyje gimsta kažkokia žmogaus siela. Užsidega naujas žiburėlis, nauja žvaigždė, kuri liepsnos, kas žino, gal nepaprastai puikia šviesa, o kuri iš tikrųjų turės savo tikrą spektrą. Nauja būtybė, kuri, gal būt, apie save skleis geniališkumą, o gal ir grožį, sveikina žemę; niekuomet nematyta —virsta kūnu ir krauju... Nė vienas žmogus nebūva kito pakartojimu ir negali būti pakartotas; kiekviena nauja būtybė yra panaši į tas kometas, kurios vienintelį kartą amžių bėgyje perkerta žemės orbitą ir tik trumpam laikui savo spindesiu nušviečia žemę: — yra šviečiančių pėdsaku tarp dviejų amžinybių, dunksančių miglose!... Džiaugiasi žmonės, kai amžinybėje užsidega vis nauja šviesa? Stovi aplink naujagimio lopšelį ir žiūri į jį su klausimu akyse: — ką naujo jis atneša pasauliui?

—Ak, žmogus nėra žvaigždė, kurią atradus ir aprašius galima pragarsėti. Dažnai tai yra įkyrus, neprašytas svečias, kuris vogčiomis įžengia į pasaulį, už pečių garbingų, visai neįtariamų žmonių... Dieve, laikyk jį savo globoje, jeigu tas ateivis šalia to turi netvarkingus popierius!

IR NE KIEKVIENAS DIDVYRIS

GRAŽI, įspūdinga mintis: žmogus nėra žvaigždė. Kol jis gyvas, retas kuris jį pastebi ir įvertina. Gal būt, reikia likti užgesusiu žiburiu ir pereiti į Anapus, kad būtum vertinamas ir geru žodžiu minimas.

Gyvas žmogus dažnai nėra nė didvyris: kasdienis gyvenimas yra kaip tie kasdieniai takai, kuriais tenka minti, atliekant nesudėtingas pareigas. Dėl to labai teisingai paprastus, eilinius žmones vadina pilkais, nes jie niekieno nepastebimi ir nevertinami.

O tačiau kiek tas paprastas, kasdienis gyvenimas eiliniam pilkam žmogui sukelia įvairių klausimų, mįslių, galvosūkių! Kiek kartų jis visai nuleidžia galvą, kiek kartų veltui mėgina ją vėl kelti!

—Nevisuomet žmogus gali būti tylesnis už vandenis, žemesnis už žoles, — rašo jau minėtas M. A. Nexo, — nepaisant to, niekuomet nedera nukarti galvos.

Kai Ditta, mylimiausia Lars Petro podūkra, palūžta pikto gyvenimo keliuose, tas pilkas žmogelis glamonėdamas paima ją už rankos ir prašo eiti namo, pas motiną:

—Jo balsas palūžo. Pirmą kartą Ditta pastebėjo, kad jos santūrus, suaugęs tėvas neištvėrė... Ir tas pertrūkęs balsas pervėrė jos širdį. Tiktai dabar iš tikrųjų suprato visą savo padėties siaubingumą....

TAČIAU DAUG GALINTIS

RODOS, natūralu būtų, jei Lars Petras mergaitę išbartų, iškoliotų ir atstumtų nuo savęs. Tokiais atvejais dažniausiai taip pirmo pykčio įtakoje ir daroma. Tačiau ne: tas pilkas žmogelis užjaučia Dittą, paglosto jos išblyškusią ranką ir švelniu balsu prašo eiti su juo namo... pas mamą.

Jei Petras bartų Dittą, ji instinktyviai gintųsi, aiškintųsi, o gal būt širdgėlos graužiama nueitų savais keliais. Tačiau švelnus patėvio reagavimas, nuoširdus jo gestas ir žodis taip netikėtai paveikia mergaitę, kad ji dar geriau supranta savo puolimą ir kruvinomis ašaromis plauna savo kaltę.

Kasdieniame gyvenime ir pilkieji žmonės suklysta, net suklumpa. Tuojau pat jie laukia artimųjų reakcijos. Tiki, kad ji bus griežta, pikta, neatlaidi. Tai verčia juos dar labiau slėptis savo mažo gyvenimo kiaute ir kiekvieną žmogų skaityti savo priešu.

Tačiau visai kitaip visa atrodo — ir pats kasdienis gyvenimas, ir visi paprasti vargai vargeliai, — jei artimas parodo širdį, kuri jam nieko nekainoja. Geras žodis, nuoširdi užuojauta atstoja didžiausias aukas, kokių gal reikalauja nelaimingasis.

Kiekvienas, kad ir paprasčiausias žmogus, yra tartum ramstis, kuris palaiko kito gyvenimo rūmus. Yra ramstis tada, kada kito pergyvenimus ir nesėkmes išgyvena kaip savas ir jas supranta.

KAI PANČIAI NUKRIS

ESAME ne kartą perpikti tiems savo broliams, kurie tremtyje nori žmoniškiau įsikurti. Tik dėl to, kad jie taupo pinigus, niekams jų neleidžia, kad, lyg tos bitelės, neša po žiupsnelį santaupų savo pastogei, ne vienas pravardžiuojamas šykštuoliu, Skrudžu ir kitokiais vardais.

O ką tokie pasakytų, jeigu kam nors pavyktų padaryti teisingą statistiką, kiek pasakėčios žiogo tipo žmonės palieka pinigų karčiamose ir tuščiose lenktynėse?! Gal dėl to, kad jie nieko neturi, jie — idealistai?!

Jau Maironis savo laiku dainavo ir mąstė: kas bus, jei po amžių kada skaudūs pančiai nukris ir vaikams užtekės nusiblaivęs dangus? Ar jiems tada bus suprantamos mūsų kovos, vargai ir bemiegės naktys?

Ta pati mintis kyla ir šiandien, žiūrint, kaip dirba, pluša tėvai, o kaip lengvabūdiškai "komikams" ir įvairiems niekams leidžia išprašytus pinigus vaikai.

Tačiau ir šiuo taveju, M. A. Nexo žodžiais betariant, nedera be reikalo nuleisti galvos ir rankų. Kasdienis gyvenimas visus stato sunkių egzaminų akivaizdoje ir, vienąkart jų neišlaikius, dar nedera žudytis.

Kai kada nors nukris vergijos pančiai, ir mūsų buvimas svetur pasirodys kitokioje šviesoje. Suprasime savo vargų ir kančių prasmę, suprasime, kaip gerai darėme, kad norėjome būti ramsčiais kitiems, o ne sprogmenimis.

Mes patys būsime suprasti ir įvertinti, jei dabar įrodysime, kad ką darome — ar aukas aukojame, ar taupome, norėdami ką nors įsigyti, ar dalyvaudami susirinkimuose, lietuviškoje veikloje, — darome, turėdami mintyje Tėvynę, kurios dalelę norime pajausti nors savo kampelio mažame kambarėlyje.

Anglija, 1951.VI.5.

Pijus XII Kalba Kat. Mokytojų Kongresui

Tarpamerikaninis Katalikų Mokytojų Kongresas šiais metais įvyko Rio de Janeire, Brazilijoje. Buvo apsvarstyti įvairūs katalikų mokyklų ir auklėjimo klausimai Amerikos valstybėse. Rugpiūčio 6 d. tam kongresui kalbą per radio pasakė Šv. Tėvas Pijus XII, kuris pabrėžė, kad "auklėjimas, kuris nėra moralus ir religinis, yra sužalotas geriausioj savo daly ir nesirūpina kilniausiomis žmogaus galiomis."

Tą Kongresą sveikino ir kalbą pasakė taip pat ir Brazilijos prezidentas G. Vargas.

Mirė Paskutinis Lenkijos Kardinolas Sapieha

J. E. kardinolas Adomas Sapieha, Krokuvos arkivyskupas, mirė liepos 23 d. Mirė nuo širdies priepuolio, turėdamas 84 amžiaus metus. Kard. Sapieha buvo žymi asmenybė Lenkijoje ir už jos sienų. Pasižymėjo didele išmintimi ir krikščioniškomis dorybėmis.

Lietuviškumas Marianapoly

Marijonų vedamoje akštesnioje mokykloje Marianapoly šiais metais bus dvi berniukų lietuvių stovyklos. Pirmoji stovykla organizuojama buv. M. Pečkauskaitės gimnazijos direktoriaus Dr. A. Šerkšno, o antroji Ateitininkų Sąjungos. Kadangi Marianapolis turi gražius ir didelius sodus-parkus, tai stovyklos bus tikrai geras lietuvių vaikams poilsis. Taip pat šiais metais bus atidaryta tremtinių vaikams lietuviška mokykla. Lietuviškuosius dalykus dėstys tremtiniai mokytojai. Tikyba bus dėstoma lietuviškai. Auklėjimas vyks lietuviškoje dvasioje. Marianapolio kolegijai vadovauja Amerikoje gimęs, bet lietuviškais reikalais besisielojąs kun. J. Petrauskas, M.I.C.

Taip pat kolegijos mokytojas kun. Vl. Brazauskas, M.I.C. yra sutvarkęs lietuvišką knygyną, kuris turi labai gerų lietuviškų veikalų.

Nauja Gynimosi Priemonė Prieš S.S.S.R.

Argentinos Katalikų dienraščio "El Pueblo" bendradarbis Šveicarijoje Richard Pattee liepos 29 d. laidoje duoda išsamų straipsnį apie naują gynimosi prieš Rusiją priemonę. "Iki šiol buvo kalbama, sako jis, tik apie gynimąsi nuo Rytų, geriau sakant, kaip apginti tas pozicijas, kurias pati Rusija mus įpareigojo užimti. Tačiau ši gynimosi politika tyliai pripažįsta sovietų valdžią satelitiniuose kraštuose." Kai kurie politikai primena savo kalbose, kad pavergtieji kraštai kada nors atgaus savo prarastą nepriklausomybę, tačiau jie "neįvertina vengrų, čekų, bulgarų, lenkų ir ypatingai tų sovietinės tiranijos pavergtų tautų, kurios yra už pačios Rusijos ribų, aktyvaus bendradarbiavimo gynyboje." Išaiškinęs "Scottich League for European Freedom" (Škotų Lyga išlaisvinti Europai) tikslus, kurie sako, kad jokie kompromisai, jokios sutartys su SSSR yra negalimos, autorius kalba toliau: "Yra slapti judėjimai beveik visuose Rusijos kraštuose. Iš vadovaujančių asmenų turime žinių, kad tokių judėjimų yra Estijoje, Latvijoje, LIETUVOJE, Georgijoje ir kituose Kaukazo kraštuose, Ukrainoje, tarp kazokų ir tarp daugelio sovietinio Sibiro kraštų". Todėl jis toliau siūlo ne tiek pinigų leisti grynai radio propagandai, kiek aktyviai prisidėti, duodant paramą partizanams pavergtuosiuose kraštuose ir sužadinant didesnę viltį, kad jie TIKRAI atgaus laisvę. Taip pat reikalinga sujungti abu frontus prieš Sovietų Sąjungą bendrai kovai, o vakarai turi tuoj nutraukti bet kokius santykius su pavergėjais.

Šeštasis Spaudos Kongresas Argentinoje

Nuo rugsėjo 1 iki 8 d. įvyksta VI Argentinos Spaudos Kongresas. Kongresas bus Facultad de Derecho salėje Buenos Aires ir bus svarstomi įvairūs spaudos ir žurnalistų reikalai. Į tą kongresą yra pakviestas taip pat ir "Laikas".

Ieškome lietuvių

Mūsų bendradarbio reportažas iš Vokietijos

BALF Įgaliotis Prancūzų Zonai pasikvietė mane nepapraston talkon: pasileisti į 10-ties dienų kelionę po visą prancūzų zoną, pradedant Konstancos miestu, prisiglaudusiu prie Bodeno ežero, ir baigiant Koblenzu ant Reino krantų. Kelionės tikslas — aplankyti kiekvieną lietuvio šeimą, susipažinti su jais, surinkti tikslius davinius apie jų ekonominę ir kultūrinę padėtį, jau nekalbant apie pagalbą emigracijoj. Turint galvoj, kad visoj zonoj tėra viena stovykla, ir ta pati emigruojantiems, o visi kiti tremtiniai išbarstyti po miestelius ir kaimus, per šimtus kilometrų vieni nuo kitų, — šitas planas atrodė truputį fantastiškas. Tačiau BALF įstaigose buvo toks įkarštis ir užsidegimas žut būt surašinėjimą įvykdyti, kad šitas įkarštis sutirpdė visus mūsų abejojimus. Antra vertus, pats vidurvasaris, kai saulė žeme ritinėjas, kai vyšnios pačiam įnokime... Emiau ir sutikau šiam darbui talkinti.

Birželio 10 d. apsiginklavę jeep'u, benzino atsargom, anketų lapais, prisidėję kišenes saldainių vaikams, o cigarečių suaugusiems, pasileidom į kelionę. Pradėjom nuo vietovių apie Bodeno ežerą, o vakare jau pasiekėm didesnę lietuvių koloniją Biberache. Ten vokiečių prieglaudose sutelkti daugiausia seneliai ir ligoniai. Patalpos švarutės, langai šviesūs ir dideli, tik vakarienė, kurią ir mums teko paragauti, buvo tikrai skurdi. Seneliai gali beveik visi emigruoti, jei tik atsiranda giminių ar geradarių, garantuojančių už juos 1000 dolerių. Bet štai čia mes pirmu kart buvom nustebinti:

—Ką aš, ponuliai, važiuosiu, — sako senutė. — Man jau 65 metai, nenoriu sūnui su šeima ant sprando sėsti...

Jokio skundo, jokių nepasitenkinimų ar priekaištų. Tik paskutinis — visų bendras prašymas: neužmirškit mūsų, nors atlankykit kada...

Ir tik netyčia iš senutės sužinojom, kad jos sūnus jau yra mobilizuotas į Amerikos armiją. Tada, ir neturėdami filosofinių palinkimų, susimąstom. Kaip nuostabiai sukas gyvenimo ratas: tautiečiai iš Amerikos per metų metus aukojo centą šiai senutei šelpti, dabar jinai atidavė savo sūnų Amerikos idealams ginti.

Kitą vakarą ištikimasis jeep'as užneša mus į klaipėdiečio Šeflerio šeimą. Pavardė vokiška — taip ir nusprendė anais laikais visagalis IRO, kad jie yra vokiečiai. Susilekia keturi vaikai, kaip žvirbliai (tėvai iki sutemų dirba). Prašnekinam juos, pasisakom, kad esam iš BALF organizacijos. Šitas žodis stebuklus daro: vaikai atsiveria, nelyginant žiedai prieš saulę, ir mes išgirstam tyriausią lietuvišką kalbą... Grįžta tėvai. Neįkyri jokiais pašalpų prašymais. Tik vieną svajonę ir viltį puoselėja, kad patektų į projektuojamas lietuvių sodybas. Ne tam, kad už dyką duoną valgytų. Kad tik savųjų tarpe būtų. Kad tik vaikus lietuviais į savo žemę parvežtų...

Milžiniškų kalnų papėdėj prisiglaudęs mažas, tipingas Schwarzwaldo namelis, kuriame randam našlės Cypienės (Ziepa) šeimą. Kambarėlis mažas, bet blizga švara, lyg lietuviška seklyčia. Moteris prasilavinus — buvusio Klaipėdos policininko žmona. Parodo ji mums antklodę, mažytį pagalvėlį ir vaiko batus.

—Tai vis turtas įgytas už BALF cigaretes, — pasakoja ji. — Išsimainiau. O kai ateina nors ir maža piniginė pašalpa, tai visą mėnesį šventė, nes skolas išsimokam.

Pasibeldžiam į K. Grintalio duris Zwiefalten — Bach kaimely. Randam tik žmoną, jis pats dirbtuvėj pluša. Kai pasakom labas rytas, moteris apstulbsta, po to prapliumpa ašarom, — tokiom smaugiančiom džiaugsmo ašarom, kurios neleidžia jai ištarti žodžio.

Iš pradžių ir mums užlūžta kalba. Po to įsibėgėjam. Atsigabenam vyrą iš dirbtuvės (jis minkštų baldų dirbėjas). Ištisais mėnesiais jie negirdėjo lietuviško žodžio. Nežinojo, kad yra Vokietijoj lietuviškas laikraštis, lietuviškos mokyklos, kad yra organizacijos, čia ir anapus Atlanto, kurios jais Dievo užmirštam kampely rūpinasi, kad yra žmonių, kurie savo noru atsisakė emigracijos, kad tik jie — išblaškyti po visus kampelius — neliktų be globos...

Monteriškei visa tai atrodo kaip sapnas.

—Aš sutinku sausos duonos plutą valgyti, — sako ji kukčiodama, — tik nepalikit mūsų čia vienų, neleiskit mano vaikui nutausti vokiškoj mokykloj. Bet kur, bet kokiom sąlygom, tik perkelkit mus, kur yra savųjų...

Tėvas atneša vaiko dokumentus ir nesvarstydamas ir neabejodamas, prašo rekomendacijos, kad vaiką priimtų į lietuvišką gimnaziją.

—Gerai apsigalvokit, — bandom perspėti, — nuo jūsų ligi Diepholzo 18 val. kelio. Nepasiilgsit, nesibaiminsit?

—Kaip nepasilgti, — įsikiša motina. — Bet jeigu vaikas gali sava kalba mokytis, tegul man širdis plyšta, tik tegul jis važiuoja!

Jeigu mes jau buvom mirtinai pavargę, prieš pasibelsdami į šios šeimos duris, tai su jais atsisveikinę pajutom, kaip į mus įsroveno nauja jėga — iš to nepaliesto, tyro tautiškumo, iš tos didžiosios ištikimybės savajai kalbai ir kultūrai, kuriai paaukojama viskas, neišskiriant net motinos širdies sentimentų.

Mažlietuvio Pažėros šeima Wickenrodt kaimely Reinlando provincijoj. Apylinkės nykios, negyvos, lyg neseniai pro jas būtų prasiautęs maras. Ištisais kilometrais nei trobesio, nei žmogaus. Kaip tik gera vieta tremtiniams nukišti...

Pažėrų moterys apsipila džiaugsmo ašarom. Jų 7 metų anūkė ilgai klauso mūsų pasikalbėjimo, nedrįsdama pratarti žodžio. Po to atsargiai prieina prie ponios B. ir klausia:

—Ar jūs turit vaikų?

—Turiu, vaikel. Maždaug tokią mergytę, kaip ir tu.

—Ar jinai turi lėlę?...

Mes visi tą akimirką pritylam — prieš tylią, bet gilią tragediją vaiko, kuris auga be žaislų...

Mes buvom prisigėrę įspūdžių, nelyginant kempinės, ir negalėjom tylėti net ir tada, kai jeep'as skambėjo ir braškėjo, besirisdamas akmenuotais keliais, taip, kad mes beveik negirdėjom savo žodžių. Mes svarstėm, kodėl paprasti, nemokyti žmonės daug stipriau prisirišę prie gimtosios žemės ir sunkiau išsižada tautinės kultūros, negu inteligentai. Taip besvarstydami mes pasiekėm Mainzą — prancūzų okupacinės valdžios kultūrinį centrą, kuriame šiuo metu gyvena žinomas lietuvių grafikas dail. V. K. Jonynas su šeima. Praviešėjom ten ilgiau, negu kitur. Praviešėjom, nes įsitikinom, kad ne tik prasčiokėliai yra ištikimi savajai žemei. Dail. Jonynas sutiko perleisti Liet. Bendruomenei Vokietijoj visą savo audimo dirbtuvės inventorių — be jokio atlyginimo — kad tose dirbtuvėse būtų galima duoti darbo tiems, kurie negali išemigruoti. O kai mus išvažiuojančius ponia Jonynienė apkaišė lietuviškom rūtom, kurių kerus ji rūpestingai augina, mums nebeliko abejonių, jog lietuviška dvasia tremty išliko spinduliuoti ne vien prastų, nemokytų žmonių sielose.

Ir taip slinko pro mūsų akis galerijos vaizdų ir tipų. Nenorėjom, kad jie nueitų į užmarštį. Norim juos parodyti mūsų tautiečiams užjūry, nelyginant stikliniam karste miegančiąją karalaitę. Ji nebuvo mirus stikliniam karste; ir mūsų tautinė sąmonė nėra mirus nei po vokiškom pavardėm, nei po žiauriais screeningų paragrafais. Tai jie — lietuviai anapus Atlanto — išlaikė šią miegančiąją karalaitę gyvą, tai jie neleido užgesti lietuviškumo kibirkštėlei, bet kurstė ją savo payyzdžiu su kiekvienu maisto paketu, kiekvienu doleriu, kiekviena drabužių siunta.

Mes grįžom po 10 dienų — dulkini ir suvargę, alkani ir neišsimiegoję, bet mes nejutom nuovargio, nes žinojom, kad į visus tolimiausius užkampius nuvežėm po šviesios vilties kibirkštėlę, kad išlaikėm lietuviško solidarumo egzaminą. Mes matėm trykštančias džiaugsmo ašaras, ir patys pasijutom laimingi, nes argi tai nėra vienintelis mums pasilikęs džiaugsmas niūriose tremties dienose — padaryti kitus laimingus.

IRENA LILY GUDELIŪNAITĖ

Šiuo metu Buenos Aires rodomoj filmoj "Pilypo kompleksas" ("El Complejo de Felipe") vaidina vadovaujamą vaidmenį.

Tai simpatinga 16 metų gražuolė, su tėveliais gyvenanti Avda. 17 de Octubre 2882, Buenos Aires. Baigusi gimnaziją (Nacional) su specialiomis anglų, prancūzų, mašinraščio ir kt. studijomis, įstojo į medicinos fakultetą. Jos grožis ir artistiniai gabumai sudomino Argentinos filmų produktorius. Iš kelių šimtų kandidačių dalyvavusių konkurse, buvo išrinktos 32 finalistės, iš kurių tik 10, jų tarpe Irena L. Gudeliūnaitė, buvo priimtos vaidinti filmose. Baigusi specialią studiją, pirmą kartą pasirodė vadovaujamoje rolėje daugiau kaip valandą laiko trunkančioje filmoje "Pilypo kompleksas", kuri seniau vadinosi "Mergaičių licėjus" ("El Liceo de Señoritas"). Filmoje dalyvauja ir keletas lietuvaičių šokėjų iš teatro "Colón", jų tarpe p-lė Ryliškytė. Filmos direktorius yra Juan Carlos Thorry. Šiomis dienomis filma ėjo kino teatre "Rivoli" (Corrientes 5322, Capital).

Nuo Montevideo iki Sao Paulo

Rašo: T. J. BRUŽIKAS, S. J.

(Pabaiga)

TAIP TAI NEPATINKA

Nusipirkai bilietą Livramente (pirmoji stotis žengiant į Braziliją) ir važiuok keleta dienų be išlipimo iki pat Sao Paulo. Išlipsi, palauksi sekančio traukinio, jau tavo bilietas nebetinka: jau pirk naują, o seną mesk kur nori. Savo gyvenime pervažiavau 17 valstybių, bet niekur taip neradau. O čia norisi išlipti, atsilaikyti šv. Mišias ir toliau važiuoti.

Paklausiau Marcelino stoty, kaip ilgai stovės traukinys? "40 minučių", skamba atsakymas. Ak, kad nors 50, tai nubėgęs atsilaikytum šv. Mišias nes ir bažnyčia čia pat, bet 40 minutėlių visam kam per maža. Bet laukiu laukiu, jau ir 50 minučių praėjo, jau valanda, jau ir viršaus, o traukinys kaip stovi, taip stovi. Ak, kad juos kur! Ir pikta ir gaila... Kad nors laikytųsi tvarkos... Ir vėl. Vidury laukų sugedo malkomis kuriamas lokomotyvas. Taisė, taisė, krapštė ir tik po 2 valandų pasijudino iš vietos.

ŠV. PETRO IR POVILO ŠVENTĖ

Jau sakau, kas bus tas, bet Irasi stoty jau lipsiu lauk ir eisiu į bažnyčią, nes įsakyta šventė, kaip gi praleisi šv. Mišias. Tuščia jų tų keliasdešimt kruzeirų. Gerai, kad pradėjo skaudėti galvą, nes sužinojau, kad tokiu atveju, kai kas suserga, gali su gydytojo liudijimu pertraukti kelionę ir tuo pačiu bilietu toliau važiuoti. Gaunu iš gydytojo raštelį, kad dėl ligos galiu nutraukti kelionę, bet raštelio kaina ne daug ką skyrėsi nuo paties bilieto kainos. Tai tau, Jurgi, ir mutinys! Kad visur ir išnaudoja tą vargšą keleivį

JAU SAO PAULO

Nors išvargęs, bet patenkintas ir laimingas, nes prisirinkau daug įspūdžių, pagaliau septintoj kelionės dienoj, liepos 1 d. išlipu dar iš ryto Sao Paulo stoty ir čia dar spėju tam pačiam sekmadienio ryte atsilaikyti Vila Zelina lietuvių bažnyčioj šv. Mišias ir 10:30 val. galėjau vėl po 4 mėnesių prabilti iš sakyklos į savo tautiečius... Ak, kaip malonu vėl pamatyti lietuviškus veidus ir stebėtis, kaip visi atidžiai klausosi Dievo žodžio!

Bet mano kelionės tikslas neužtrukti Vila Zelinoj, o pasiekti kitas lietuvių apgyventas vietoves, kur dar nė karto nesilankiau su misijomis. Ir štai rytojaus dieną jau pasiekiu Bom Retiro, beveik Sao Paulo miesto centrą, kur reikės ieškoti po visą miestą išsimėčiusių ir kviesti juos į Tres Rios, S. Inez seserų Kolegijos bažnytėlę 8 dienų misijoms, pradedant liepos 8 diena ir baigiant 15.

Be to dar reikės pravesti misijas Agua Roza ir Moinho Velho lietuviams, po to pasiekti Rio de Janeiro lietuvius, gal dar Santos, dar vienur kitur provincijoj ir tik rugsėjo pradžioj grįžti į Montevideo, kad spėčiau tenykštėms misijoms, kurios prasidės rugsėjo 16 d. Po to dar laukia Buenos Aires, Rosario, Cordoba ir dar kai kur...

Apie Česnaką ir Svogūną

Česnakas ir svogūnas yra ne tik prieskoniai, bet kartu ir vaistai. Nuosaikiai vartojami šie augalai padeda pašalinti puvimą žarnose, išvalyti kraują, inkstus, kepenis ir šlapumą. Svogūnas ir Česnakas padeda apsaugoti ir pašalina gyslų kalkėjimą (arterijų sklerozę), mažina kraujo spaudimą, saugoja nuo vėžio, o taip pat teigiamai veikia astmą, širdį, reumatą, cukrinę ligą, tulžies negalavimus. Sergant plonojų ir storųjų žarnų kataru, šalina šių ligų antrinius reiškinius: galvos skaudėjimą, nuovargį ir nervingumą. Be to, česnakas naudojamas nuo kirmėlių. Turinčiam kirmėlių reikia kasdien duoti suvalgyti česnako skiltelę arba, išvirus česnako galvutę, daroma iš šio nuoviro klizma.

Didesnis česnako kiekis erzina inkstus ir yra pavojingas.

Išvirtas piene šiltas svogūnas yra geras vaistas nuo skilvio spaudimo bei skaudėjimo. Virtas piene arba vandenyje svogūnas vaikams duodamas nuo kirmėlių ryte ir vakare po tris valgomus šaukštus.

Svogūno ir česnako receptas yra toks: reikia pripiaustyti lėkštėn šiek tiek svogūno, įdėti skiltelę česnako ir užpilti viską valgomu aliejum. Prie šio valgio tinka pamidorai (tomatės) arba mažai rauginti agurkai. Po to reikia pabarstyti druska ir valgyti. Po kelių savaičių pradeda viduriai normaliai virškinti, pagerėja apetitas, nurimsta nervai ir nustoja kankinusi nemiga. O kada sveikata geresnė, pasidaro visas gyvenimas geresnis ir atsiranda daugiau energijos.

ANTANAS KEVĖŽA

Energingas veikėjas, kalbėtojas, "Laiko" atstovas, aplankęs visas Argentinos, Urugvajaus (Montevideo apie metus laiko be atlyginimo mokęs liet. mokykloje) lietuvių kolonijas ir daug pasidarbavęs prie spaudos paskleidimo bei lietuviškos veiklos pagyvenimo P. Amerikoje. Šiuo metu sėkmingai vykdo "LAIKO" platinimo vajų ir priima Argentinos Lietuvių Bendruomenės narių mokesčius. Tautiečiams, bet kuo patalkinantiems jam šiame darbe — iš anksto nuoširdus lietuviškas ačiū!

DAR MES ESAM GYVI

Rašo: GEN. V. GRIGALIŪNAS GLOVACKIS, Kolumbija

NELEMTOS VIŠTOS IR VERŠIS...

Šiandie pagaliau spjoviau į kastuvą ir grėblį ir nusitvėriau plunksnakočio. Nusibodo atsiskyrėlio gyvenimas. Sugalvojau vėl pasidalinti naujienomis su "LAIKO" skaitytojais. "LAIKAS" man papasakoja, kaip gyvena lietuviai kitur, tai aš jam papasakosiu, kaip mes čia dabar gyvename.

Taigi mudu su žmona susikraustėm va į sūnaus išnuomotą finką (ūkelį). 45 km nuo Medellin miesto, kur gyvena nemaža lietuvių. Laukiam, kada išeis buvęs nuomininkas, kuriam dar priklauso jo pasėtas derlius. Tuo tarpu plėšiam dirvonus. Ir butas, ir žemė nežmoniškai apleista. Kieme buvo ridikėlių, salotų ir keli pupelių grūdai, bet kaimyno vištos ir veršis viską į nieką pavertė. Pavojinga čia pyktis su kaimynais. Teks mesti kiemą. Dabar beveik naktimis nemiegodami stengiamės pasidaryti ką nors panašaus į daržą. Triūsinėjamės apie tris paršus, kuriuos sūnus nupirko, ir jau beveik įsivaizduojam juos, kaip Lietuvoj, ant stalo. Į parapijos bažnyčią nuo čia tik 12 km. Tačiau 2 km nuo mūsų yra koplyčia, kur kas trečias sekmadienis esti pamaldos

KAI NEGALI NĖ PAŠLIAUŽTI....

Lietuviška blusa — nemalonus sutvėrimas. Tačiau palyginta su kolumbiškąja nigua yra, anot žemaičių, tik "vaikun dorbs". Mat jų čia nė nežinai kur sutiksi. O vienu įkandinu nepasitenkina: įlenda po oda, ypačiai į kojų padus, ir padeda savo kiaušinius. Tuoj išsirita kirminai, ir prasideda neįsivaizduojamas skausmas. Taip man ir nutiko čia šitoj finkoj. Pasidariau tikras lozorius: ne tik paeiti, bet ir pašliaužti nė nemėgink! O čia, Medellino mieste, pasitaikė net keli įdomus lietuviški parengimai: gegužės 6 d. Motinos Diena, birželio 10 d. Ateitininkų 40 metų gyvavimo sukakties minėjimas, birželio 9 d. anūkės pirmoji šv. Komunija... Iš kitų pasakojimo atrodo, kad meninę dalį daugiausia išpildė mažieji lietuviukai. Ypač, sako, pasižymėjo mano anūkės šešiametė pianistė Nemira ir vyresnioji Jolanda, kuri be muzikos yra dar gabi šokėja bei pirmoji mokinė. Abi jau turėjo progos pasirodyti ir vietos radiofone. Bendrai lietuvių vaikai yra gabesni už vietinius ir nors ispaniškai gal kiek ir prasčiau kalba dėl namie vartojamos lietuvių kalbos, bet užtai daugiau skaito ir geriau parašo.

LIETUVIAI MEDELLINO GATVĖSE

Birželio 24 d. Medelline įvyko garsioji Švč. Jėzaus Širdies procesija, kurioje kasmet dalyvauja visi kas gyvas. Ir šiemet, dalyvaujant abejų universitetų (katalikiškojo ir valstybinio) studentams, kolegijų moksleiviams ir eibėms mokyklų mokinių, procesija nusitęsė per keleta kilometrų. Iš visų tautybių tik vieni lietuviai dalyvavo organizuotai, kaip Montevideo Dievo Kūno procesijoje. Lietuvių grupę puikiai suorganizavo ir parušė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Medellino skyriaus vicepirmininkė p. Totoraitienė. Tokių procesijų Europoje nematysi. Kažkas nepaprasto.

STENGIAMĖS ĮSITVIRTINTI

Tuo tarpu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Medellino skyrius kiek apsnūdęs. Mat naujų tremtinių neatvyksta, o atvykusieji jau atvėso ir kiekvienas suskato pirmiausia kaip nors ekonomiškai įsitvirtinti. Tveriam savo Kultūros Fondą, Laisvės Fondą. Paprastas mėsinės darbininkas p. Malinauskas visus sukirto ,paaukodamas net 50 kolumbiškų pezų šiam reikalui. Kuriam lietuvišką batsiuvyklą, esam įsteigę valgyklą, grožio salioną, dantų technikos dirbtuvėlę, pora krautuvių, "Miural" (garsi moterų kirpykla Kaune), nuomojam 3 finkas. Turim ir parapijos komitetą iš trijų garbingiausių vietos lietuvių, nes juk negražu, gyvenant taip arti bažnyčios, būti toli nuo Dievo.

Tuo tarp tegu užteks. Labų dienų visiems lietuvninkams, kurie mone blogai ar gerai atsimena!

Įsisteigė Laisvosios Europos Universitetas Tremtyje

AIA praneša, kad New Yorko valstybėje kuriamas Laisvosios Europos Universitetas Tremtyje. Jo tikslas — padėti studentams, kilusiems iš už geležinės uždangos, tęsti studijas. "Universitetas Tremtyje" savo darbą pradės šį rudenį. Jis padės savo studentams studijuoti Europos universitetuose ir taip pat organizuos tautinės kultūros ir istorijos kursus. Universitetas didesniuose miestuose (Paryžiuje, Strasburge) steigia savo skyrius, vadinamus "College de l'Europe". Dėl informacijų kreiptis: **"L' Universite en Exil de L' Europe Libre"**, 7 rue de la Paix, 7, Paris, France.

PAGALBA MENININKAMS

Yra sudarytas Komitetas Menininkams Padėti. Artimiausiu laiku jis organizuoja parodą menininkams palankiausiomis sąlygomis. Visais reikalais kreiptis: Consulate General of Lituania, 41 West 82-nd St., New York 24, USA.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

IŠEIVIŲ DIENA MONTEVIDEJUJE

Kultūros Draugija, palaikydama senas Urugvajaus lietuvių tradicijas, nepamiršo ir šiais metais įspūdingai prisiminti mūsų tautos karžygius Darių ir Girėną bei kartu atšvęsti Išeivių Dieną. Minėjimas įvyko rugpiūčio 21 d.

Reikia pasidžiaugti, kad šį kartą tarp gana gausios publikos buvo dar niekada ar labai retai tematytų veidų ir gražaus jaunimo. Tik baisiai gaila, kad tas jaunimas ir vaikai dažnai nebemoka lietuviškai kalbėti; mokinasi angliškai, prancūziškai ar rusiškai, tik neberanda laiko ar noro pasimokyti lietuviškai...

Kaip ir visada, minėjimą atidarė Draugijos sekretorius p. Vilkas, kalbėjo, kaip ir visada, rašytojas p. Čibiras ir p. Jazauskas, Draugijos pirmininkas, vaidino, kaip ir visada, mokyklos vaikai. Kiek naujesnis buvo kun. Vlado Mikalausko parodyti peršviečiami paveikslai iš išeivių gyvenimo plačiame pasaulyje. Paskui žmonės šoko ir gėrė iki vėlaus ryto, kaip ir visada, ir sekmadienį dauguma iš jų pramiegojo lietuviškas pamaldas, kaip ir visada.

Linkėtina daugiau dėmesio ir įvairumo programai, na ir mažiau dėmesio... bufetui. (R.)

"ASADO" IR ONOS BE PLUNKSNŲ

Net šiltoji saulė meiliai šypsojosi pasilaižydama, kai Kultūros Draugijos igaliotiniai p. Ramonas ir p. Grigas mokyklos kieme čirškino dešras ir jaučio šonkaulius, o ponios Ramonienė su Vidžiuviene tik zujo, tik zujo po kiemą, nešiodamos kalnus garuojančios asados salę sausakimšai pripildžiausiems lietuviams.

Šypsojosi ir visur paspėjantis p. Vidžius ir niekaip apskritųjų poniučių pavyti nespėjantis "mosas" p. Vilkas. Neužsileido jiems nei karališkojo alaus pilstytojo išvaizdos p. Svečiulis už bufeto, nei kiti dar smarkiau dirbusieji. O taukuotus ūsus bešluostančių valgytojų šypsenos nereikia nė minėti!

Ta linksma šventė įvyko paskutinįjį liepos sekmadienį, kai į Montevideo buvo atvykusi kelioms dienoms atostogų šiltoji vasara. Dabar ji jau vėl kažin kur išvažiavo.

Aišku, kad prie valgio netrūko dainų, nes nesijaustų gero apetito ir valgių gardaus skonio. Darbovosi ir trys šaunūs muzikantai. Žodžiu nuotaika buvo puiki. Ir kalbėtojai buvo trumpi ir įdomūs. Draugijos pirmininkas p. Jazauskas pranešė, kad tie linksmi pietūs yra ir Onoms pagerbti, kurių čia netrūksta, bet kurios šiais metais mažai tepasireiškė. Gal, sako, jos šiuo metu plunksnas pametė? (K.)

PAVYZDINGOJE LIETUVIŲ ŠEIMOJE

Pasitaikė gražus atsitikimas tyčia ar netyčia, kad ne vienais metais (negalima sakyti kuriais), bet tą pačią dieną liepos 18 gimė dvi Grigų dukros Bronė ir Alba. Todėl ir šiemet susirinko gražus šeimos draugų būrelis kartu gražiai pasilinksminti ir paminėti įdomius gimtadienius. Pietuose dalyvavo ir lietuvių kapelionas kun. Mikalauskas, o vakare prigužėjo pilnas namas gražaus jaunimo. Visiems malonu pabūti didelėje ir linksmoje lietuviškoje šeimoje. (L.)

SIAUČIA LIGOS

Neįprasti temperatūros ir oro pasikeitimai paguldė nemaža Urugvajaus lietuvių į lovą. Beveik nebeliko šeimos, kur bent vienas ar kitas nebūtų susirgęs gripu ar kokia kita kartais ir rimtesne liga. Beveik nebeliko taip pat nei vienos Montevideo ligoninės, kur nebūtų vieno ar antro lietuvio ligonio, bent kelioms dienoms.

Paskutiniu metu ligoniai jau vėl, dėkui Dievui, pradeda sveikti ir gal nebus iš tų visų ligų didesnių bei rimtesnių blogų pasėkų.

Tebėguli ligoninėje (Hospital Español) Vytautas Štendelis. Operacija gerai pasisekė, ir ligonis visai puikiai jaučiasi. Jam ir visiems susirgusiems Urugvajaus lietuviams linkime kuo greičiausiai pasveikti ir netrukus grįžti linksmiems į mūsų tarpą.

(L. K.)

NAUJOS ŠEIMOS

Liepos 21 d. Albinas Dorelis sukūrė šeimos židinį su p. Dominga Cenandez. Moterystę palaimino kun. Vl. Mikalauskas, S. J. Palydovais buvo jaunojo sesutė Aldona de Estol su savo vyru. Per sutuoktuves Montevideo kolonijai pažįstamas vargonininkas Vytautas Dorelis, jaunojo brolis, pagiedojo solo Ave Maria. P. p. Pranės ir Juozo Dorelių namuose buvo surengtos šaunios vestuvių vaišės, kuriose dalyvavo virš 150 svečių. Svečių tarpe matėsi ir gerb. kunigai St. Grigaliūnas su Vl. Mikalausku bei daugybė jaunavedžių draugų ir pažįstamų. Linkime laimingo šeimyninio gyvenimo!

M.A.L.

● Liepos 19 dieną Cerro S. Rafael parapijos bažnyčioje pažadėjo vienas kitam ištikimybę ir meilę **Eduardas Grėbliūnas**, visiems pažįstamas deklamuotojas, artistas ir lietuviu veikėjas, ir **Sofija Karziejūtė**. Jų iškilmingą priesaiką priėmė ir sutuoktuves palaimino lietuvių kapelionas kun. Vladas Mikalauskas. (V.)

● Partirta, kad a. a. Paršaičio "įgaliotinis", ir "ministras" turi glaudžius ryšius su Urugvajaus Komunistų Partijos centraliniu organu "Justicia".

● Montevideo dienraščiai liepos 19 d. įsidėjo žinių agentūrų pranešimą apie darbininkų sukilimus Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse. Amerikiečių žvalgybos žiniomis, paskutiniu laiku Lietuvos fabrikų darbininkai buvo masiškai sukilę prieš komunistinius išnaudotojus. Desperatiškose kovose su sovietų kariuomene ir policija žuvę nemaža darbininkų.

● Šiuo metu Montevidejuje lankosi amerikiečių tarptautinio žurnalo ispanų kalba "Visión" specialus korespondentas I. Gordevičius. Įdomu pastebėti, kad nors jis kilme rusas, bet gimęs ir augęs Kaune, moka lietuviškai ir amerikiečių spaudoje palankiai prisimena Lietuvos reikalus.

J.V.

V. Jaruševičius (Santa Fe)
"LAIKO" skaitytojas ir bičiulis.

LIETUVIŠKA DANTŲ KLINIKA

Consultorio Dental "PAVON"
Sav. N. KRUKAUSKAS
Dirbtiniai dantys — karūnėlės — blombavimas — d. traukimas. Dantistai diplomuoti viet. universitete. Priimama: pirm., treč., penkt. 14—20 val. — Susikalbama įv. kalbomis. Avda. Pte. Perón 488 (buv. Pavón), Avellaneda (prieš. Avell. geležinkelio stotį)

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

Pamaldos Montevideo lietuviams yra laikomos kiekvieną sekmadienį 10 val. Cerro parapijos bažnyčioje.

Pamaldos Rosario lietuviams kiekvieną sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. (aukštuma: San Martin 2900).

BERISSO

REGINA MINETAITĖ DULKSNIENĖ

Užaugusi ir medicinos mokslus ėjusi Urugvajuje ir Argentinoje, bendradarbiavo "LAISVOJOJE LIETUVOJE" ir vietinėje spaudoje. Nuoširdi "LAIKO" rėmėja ir bendradarbė, Argentinoje ištekėjo už sąmoningo lietuvio visuomenininko Simono Dulksnio, vieno iš tų nedaugelio Argentinos lietuvių, dalyvavusių Pasaulio Lietuvių Kongrese Lietuvoje 1935 m. Dabar gyvena Berisso mieste prie La Platos.

"NEMUNUI" 42 METAI

Berisso Kultūros ir Savišalpos Dr-ja "Nemunas" rugpiūčio 18 d. 20 val. savo patalpose, Montevideo 1578, rengia tos draugijos 42 metų sukakties minėjimą. Programoje bus vaišės (lunch), kalbos, sveikinimai ir k.

ROSARIO LIETUVIAI

SKAMBĖS VESTUVIŲ VARPAI

Rugpiūčio 16 d., 20 val. Merced bažnyčioje, Saladillo, moterystės sakramentą priims p. **Juanita Budriūnaitė** ir p. **Bronius Jonaitis**. Juos sutuoks vienas iš Tėvų Marijonų .Palydovais prie sutuoktuvių bus p. Eugenija Budriūnaitė ir p. Tomas Plepys. Kadangi visi dalyviai yra Rosario lietuvių kolonijai labai gerai pažįstami, tai daug lietuvių tą vakarą suplauks į Saladillo.

Šiomis dienomis į netolimą miestelį nuo Kordobos išvyksta p. **Henrikas Kvietkauskas**, kuris ten turi savo sužadėtinę ir ją parsiveš į Rosario. Sutuoktuvės bus vietinėje bažnyčioje. Jį palydės visuomenei gerai pažįstamas veikėjas p. G. Seniūnas.

Abiem poroms linkime gero gyvenimo!

TEBESTATOME SAVUS PASTATUS

Jau trys savaitės, kaip statome vasaros perengimams reikalingus "pastatėlius". Visą laiką dirba mūrininku p. Jonas Šimkus, darbininkais p. p. Jonas Kiaušas ir Jurgis Kiškūnas (kuris yra taip pat nuosavybės sargas). Darbus dažnai apžiūri mūsų tautiečiai. Privežta juodžemio ir išlyginta nuosavybė. Nors mažais žingsniais, bet einame pirmyn. Greitai bus sodinami medeliai, kurie pagražins lietuvišką židinį.

SUMAŽĖJO DARBAI SKERDYKLOSE

Didžiulės Swift skerdyklos, prisitaikydamos prie valdžios parėdymų, sumažino gyvulių mušimą. Tas atsiliepė į kai kuriuos skyrius, kurie turėjo sumažinti darbo valandas. Tas taip pat atsiliepė į Swift fabrike dirbančių lietuvių pajamas. Tas parėdymas veikia liepos, rugpiūčio, rugsėjo ir spalio mėnesiais. Žiemos sausros yra kaltos, kad negalima atitinkamai gyvulius išauginti.

LEIDINIŲ:

a) Memorandum on the Restoration of Lithuania's Independence ir

b) 1950. III. 7 d. ELTOS biuletenio Nr. 2 (76).

Turintieji jų išteklius — maloniai prašomi siųsti adresu: ELTA, Goethestr. 16, (14b) PFULLINGEN, Germany. Persiuntimo ir kt. išlaidos bus kompensuotos.

Radio "Amerikos Balsas" transliacijų reikalu.

Asmens, klausantieji lietuviškąsias "Amerikos Balsas" (Voice of America) radio transliacijas, yra maloniai prašomi savo pastabas dėl jų pranešti Inform. Tarynbai, adresu: ELTA, (14b) Pfulingen-Reutlingen, Goethestr. 16 — Germany. Tuo pat adresu prašoma siuntinėti ir iškarpas vietos laikraščių, kuriuose rašoma mums opiaisiais klausimais.

Būrelis Berisso lietuvių svečiuose pas pp. Žaromskus jų dukrelės 15 metų sukakties proga. Tokiais pobūviais išsisklaidę lietuviai palaiko tarpusavio santykius.

BUENOS AIRES - AVELLANEDA

TEMPERLEY

Temperley (Buenos Aires priemiestyje) yra besikurianti didelė lietuvių kolonija. Čia jau veikia ir Arg. Liet. Bendruomenės Skyrius, kurio pirmininku išrinktas senas veikėjas p. J. Stasiulevičius. Skyrius rodo didelio veiklumo ir sparčiai plečiasi. Yra įstojusių narių ir iš gyvenančių už Temperley ribų. Tai vis energingos valdybos nuopelnas. Pasigėrėtina, kad pradeda įsijungti į visuomeninį darbą ir čiagimis jaunimas. Iš tokių pažymėtina Temperley Skyriaus sekretorė p-lė Jonytė Zurbaitė.

—Jei kitose lietuvių gyvenamose vietose yra sunku gauti lietuviškos ruginės duonos, tai čia beveik visą lietuvių koloniją aptarnauja lietuvis specialistas kepėjas p. F. Vaitkevičius, baigęs Klaipėdos aukštąją kepėjų mokyklą su maistinės bakteriologijos studijomis. Šioje lietuvio kepėjo techniko įmonėje yra kepama ir ruginė pikliavota duona, o taipgi pagal užsakymus visoki tortai. F. Vaitkevičius yra pažįstamas ir kaip sąmoningas patriotas, seniai dalyvaująs lietuviškam visuomeniniam darbe.

Turint mintyje visur didelį pareikalavimą lietuviškos ruginės duonos ir žinant minėto lietuvio aukštas duonos kepimo kvalifikacijas bei prityrimą, ar nevertėtų pagalvoti apie steigimą kooperatyvinės akcinės bendrovės geros kokybės lietuviškai duonai gaminti, kuri patenkintų didelę juodos duonos paklausą.

A. Kevėža

ARGENTINOS LIET. BENDRUOMENĖS TEMPERLEY SKYRIAUS VALDYBAI

Širdingiausiai dėkojame už sveikinimą ir linkėjimus mūsų steigiamojo susirinkimo proga, kuriuos perdavė p-lė Jonytė Zurbaitė.

Esame pasirengę Jūsų kilnius linkėjimus išlaikyti ir dar daugiau sustiprinti. Užgimtą garbę išlaikysime, pasirodydami, kas esame ne tik prieš svetimtaučius, bet ir prieš savo garbingos Tautos Kūrėjus, Vadus. Visur ir visada būsime lietuviai!

Kartu sveikiname Jūsų visus narius, linkėdami to paties, ką palinkėjote mums per p-lę Jonytę Zurbaitę.

Pirm. Ant. Rinkevičius
Sekr. Alg. Trasikis

PRIE ARG. LIET. BENDRUOMENĖS TEMPERLEY SKYRIAUS SUSIORGANIZAVO JAUNIMO SEKCIJA

Liepos 7 d. pp. Zurbų namuose įvyko Arg. Liet. Bendruomenės Temperley Skyriaus susirinkimas. Skyriaus pirm. p. J. Stasiulevičius pasakė energingą patriotinę kalbą. Nutarta steigti skyriaus knygyną ir lietuvių kalbos kursus jaunimui. Pirmąsias knygynui lėšas nutarta sukelti, surengiant pobūvį — vermutą. Susirinkimą sveikino "LAIKO" atstovas p. A. Kevėža, kuris pranešė, kad "LAIKAS" mielai paaukos knygų steigiamam knygynui.

Temperliečiai nustebo, kai į susirinkimo vietą, nežiūrint tolimo ir nepatogaus kelio, atvyko jų pasveikinti Arg. Liet. Bendruomenės Villa Lugano Skyriaus atstovai: p. A. Mikelionienė ir p. Butvila. A. Mikelionienė prižadėjo vietoje surengti lietuviškų rankdarbių mezgimo ir siuvinėjimo kursus.

Temperley Skyriaus sekretorė p-lė J. Zurbaitė susirinkusiems pranešė malonią staigmeną, kad prie skyriaus susiorganizavo ir jaunimo sekcija, kurios valdybą sudaro: pirm. J. Zurbaitė, sekr. J. Galinaitytė ir ižd. A. Garbuzaitė.

Netenka abejoti, kad Temperley Skyrius, turėdamas tokių veiklių ir pasišventusių žmonių, kaip p. J. Stasiulevičius, p. Zurba, F. Vaitkevičius ir kt., sugebės į Arg. Liet. Bendruomenę suburti ne tik visus vyresnės kartos lietuvius, bet ir visą čiagimį lietuvių jaunimą. Pasisekimo!

A. K-ža

MERINYR S.R.L.

Centrinė: CORRIENTES 576 — T. E. 32 - 8960, 8969
Skyrius: Alberti 91 — T. E. 48 - 2309
Parduoda puikius lotus (sklypus) vietovėje:

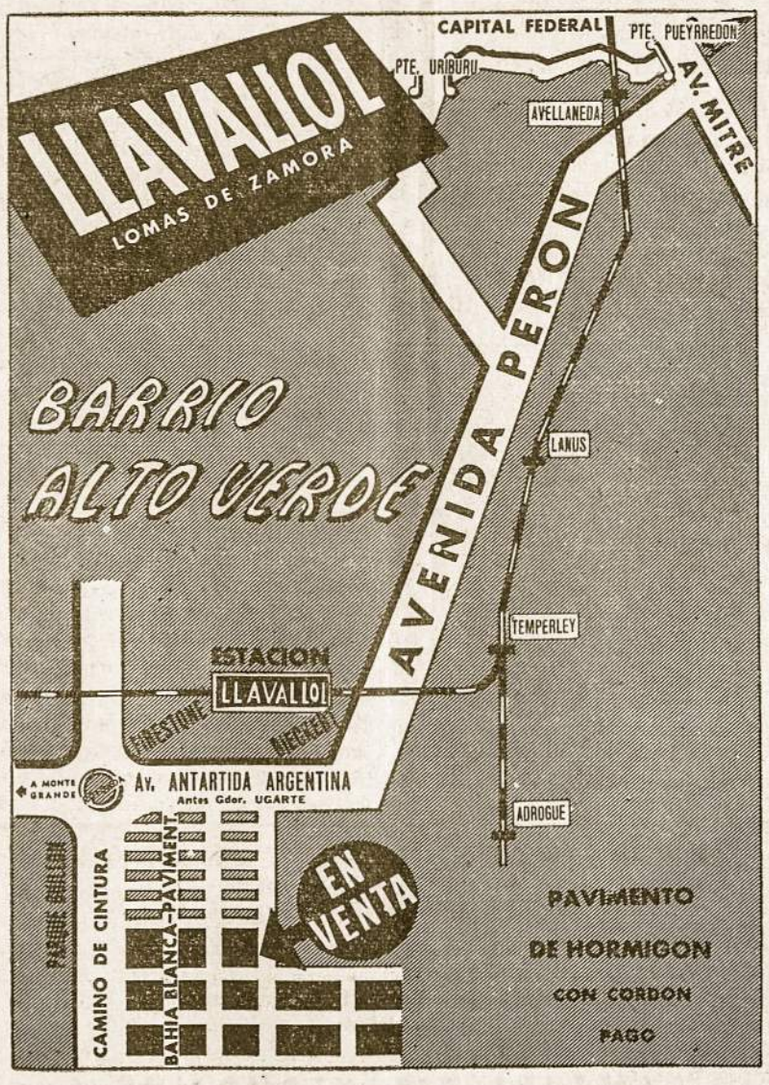

Priemiestyje **Llavallol**, priešais **Camino de Cintura**. Puikus susisiekimas kolektyvais: Nr. 151 ("Cía Cañuelas") iš **Plaza Constitución** ir Nr. 155 (Cía. Lomas") nuo **Puente Uriburu**, kurie kas 5 minutės eina gatve **Antartida Argentina**. Llavallol priemiesty čia pat yra garsūs fabrikai: **Firestone, Fortalit, Bieckert, V.A.S.A. La Cerámica del Plata, Canale** ir daug kitų.

Reikalauk smulkesnių informacijų, pasiųsdamas šitą kuponą šiuo adresu: **MERINYR S. R. L., Corrientes 576.**

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Gyvenama vieta .....

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

LAIKAS

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 4015

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 350417

Director resp. — Pbro. C. Vengras. Redaguoja Red. Kolegija. Vyr. Red. Dr. P. Brazys. Pinigus siųsti administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje met. $ 20.—, pusei met. $ 10.—, atsk. nr. $ 1. Urugvajuje met. 4 Urugv. pezai. Kitur – met. 2 doleriai. Oro paštas metams kainoja 3 dolerius.

1951. VIII. 11 ☆ IV METAI ☆ Nr. 50

Buenos Aires Avellaneda

SVEČIAS IŠ Š. AMERIKOS

Pasinaudodamas vasaros atostogomis, laivu "Brasil" liepos 31 d. į Argentiną buvo atplaukęs T.T. Marijonų Provincijos vyriausias ekonomas kun. **Mykolas Jodka**, M.I.C. Svečias apžiūrėjo lietuvių kolonijos centrą Avellanedoje, susipažino su Aušros Vartų parapijos veikla, aplankė Buenos Aires miestą ir atliko Tėvo Provincijolo pavestus darbus. Rugpiūčio 3 d. tuo pačiu laivu garbingasis svečias išplaukė atgal į New Yorką.

ŠAUNIOS LIETUVIŠKOS VESTUVĖS

Rugpiūčio 4 d. Lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje susituokė **Berta Ona Blontaitytė** ir **Leonas Smalietis.** Liudininkais buvo St. Gvaldaitė ir P. Barišauskas. Sutuoktuvių palydovais (padrinos) buvo jaunosios tėvelis J. Blontaitis ir jaunojo teta M. Skrandžiuvienė. Po religinių apeigų, į kurias buvo susirinkę labai daug lietuvių, šaunios vestuvės įvyko jaunojo giminaičių p. p. M. ir N. Skrandžių namuose, Luzuriaga 750, Buenos Aires. Vestuvėse dalyvavo netoli 300 jaunavedžių giminių, šeimos draugų ir pažįstamų. Pačios vestuvės buvo tikrai šaunios ir pagal visus lietuviškus papročius.

P. B. Blontaitytė buvo ilgalaikė šv. Cecilijos choro narė ir taip pat veikli Vyčių Sąjungos darbuotoja bei scenos vaidintoja. Dėlto per šliūbą šv. Cecilijos choras giedojo Veni Creator ir porą lietuviškų giesmių, o smuiku buvo pagrota solo Ave Maria. Taip pat ir didelis vyčių būrys palydėjo savo uoliąją narę į tą svarbų gyvenimo žingsnį. Tenka palinkėti jauniesiems p. p. Smaliečiams laimingos ateities ir gero gyvenimo, bet ir toliau neatitrūkti nuo lietuviškos kolonijos kultūrinio gyvenimo.

MIRĖ JUOZAS KURAS

Po ilgos ligos liepos mėn. pabaigoje mirė Juozas Kuras, 48 m. amžiaus viengungis. Velionis buvo kilęs iš Ragožių km., Sintautų valsč., Šakių apskr. Buvo stambaus ūkininko sūnus. Į Argentiną atvyko 1928 m. ir dirbo įvairiuose darbuose. Paskutiniu laiku buvo vieno popieriaus fabriko darbų prižiūrėtoju. Prie organizacijų nepriklausė, bet buvo gero būdo ir turėjo daug draugų. Ypatingai draugavo su savo kaimynais iš Lietuvos K. Kėblaičiu ir P. Sakalausku. Lietuvoje liko du broliai ir dvi seserys. Gyveno Chacarita rajone.

Kadangi buvo vienas, tai jo laidotuvėmis pasirūpino K. Kėblaitis ir kiti jo draugai. Palaidotas Chacarita kapinėse.

DIDELĖ ŠEIMOS TRAGEDIJA

Rugpiūčio 4 d. 7 val. ryte Pranas Bulotas nušovė savo žmoną Antoniją Tonkevičiūtę ir 4 metų dukterį Zuzaną. Norėjo nušauti taip pat ir 9 metų sūnų, bet tam pavyko pabėgti. Po to pats nusišovė. Buenos Aires laikraščiai spėja, kad jis tai padarė, staigiai išėjęs iš proto. Rugpiūčio 6 d. visi trys buvo palaidoti Chacarita kapinėse. Liko Argentinoje velionės dvi seserys Agota Černiauskienė ir Tumasonienė.

Velionis buvo kilęs nuo Zapyškio, Kauno apskr., o jo žuvusi žmona nuo Miroslavo, Alytaus apskr.

SERGA ROMAS KALINAUSKAS

Jau veik metai laiko kai po susikomplikavusios kojos operacijos serga žymus filatelistas ir "Laiko" bičiulis p. Romas Kalinauskas, atvykęs iš tremties. Paskutiniu laiku, grįžęs iš ligoninės, tęsia gydymąsi savo bute, c. Gral Molina 766, Sarandi, kur jį aplankė "Laiko" atst. A. Kevėža ir nunešė naujausių lietuviškų spaudos leidinių.

Pažymėjome p. Kalinausko adresą, kad arčiau gyvenantieji lietuviai bei pažįstamieji galėtų savo tautietį dažniau aplankyt.

● Šio mėnesio 15 d. "Laiko" skaitytojų p. p. Lumų buvo paminėtos tėvų metinės. Po pamaldų buvo pakviesti pietum giminės ir artimieji. Dalyvavo p. p. Jankauskas, J. Paškevičius, J. Staloliūnas, P. Rimšelis, I. Lumas, "Laiko" atst. A. Kevėža ir kt.

● Liepos 21 d. **Joana B. Paserbskytė** šventė savo amžiaus 15 metų sukaktį. Jos tėveliai Marija ir Andrius Paserbskiai ta proga Lietuvių Klube surengė savo giminėms ir sukaktuvininkės draugams šaunias vaišes, kuriose dalyvavo didelis būrys tautiečių, p. p. Paserbskių šeimos draugų. J. Paserbskytė yra Vyčių Sąjungos narė, todėl didelę svečių dalį sudarė tos draugijos nariai, kurie linksmino visus lietuviškomis dainomis.

● **L. Aidukas**, kuris turi barą Avellanedoje, B. Rivadavia 995, Sarandi rajone pasistatė naują didelį namą, į kurį rengiasi su šeima persikelti gyventi.

Jonytė Vaišvilaitė iš Temperley 2-jo skyr. mokinė.

Verslininkas F. Vaitkevičius, Temperley.

PADĖKA

Argentinos Lietuvių Jaunimo Draugija nuoširdžiai lietuviškai dėkoja visiems sveikinusiems jos dvidešimties metų sukakties proga, ypatingai Rosario Lietuvių Kolonijos klebonui kun. K. Vengrui, "Šventos Cecilijos" chorui, Moterų ir Mergaičių Dr-jai "Birutė", Skautų Brolijai, kun. P. Garšvai už karštus žodžius ir paskaitą, Vaidintojų Būrelio artistams už malonų vaidinimą ir kitiems prisidėjusiems prie Tėvo Dienos ir Draugijos 20-ties metų sukakties minėjimo. Visiems — LABAI AČIŪ!

A. L. Jaunimo Dr-jos Valdyba.

TEMPERLEY

—Argent. Liet. Bendruomenės Temperley Skyriaus narės p-lės Angelytės Garbuzaitės mamytė ir sesutė nusišaldžiusios susirgo. Bendrai šiuo metu Bs. Aires ir apylinkėse nemaža tautiečių lengviau ar sunkiau persirgo gripu. Sveikiems reikia pasisaugoti Argentiniškos permainingos žiemos, o sergantiems linkime greito išgijimo.

"LAIKO" GARBĖS LEIDĖJAI

Sofija ir Samuel D. Accroca, Andrius Ališauskas ir Vladė Ališauskaitė-Marenholcienė, Marija ir Juozas Ališauskai, Jonas Aukštikalnis, Elzė ir Antanas Barzdžiai, Marija ir Juozas Bendorinai, Moterų ir Mergaičių Dr-ja "Birutė", **Emilija ir Antanas Braziai** (išleidę jau tris "LAIKO" numerius), Bruno Bučys-Bučinskas, Anelė ir Kazimieras Burbai, JLRB, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Kazimieras Čibiras, Vanda Čikštienė, Juozas Daugirdas, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfina Geigaitė ir Juozas Šulnis, Danutė ir Jurgis Gilvydžiai, Laimutė Šlapelytė Graužinienė ir Dr. Kazimieras Graužinis, Liet. Nepaprastas Pasiuntinys ir Įgaliotas Ministras P. Amerikai, Gyvojo Rožančiaus ir Labdaros Dr-ja, Adelė ir Vincas Grigaičiai, kun. Stanislovas Grigaliūnas, Teofilė ir Vitalis Gurevičiai, Valerija ir Kazimieras Kaminskai, Ona Kasparienė, Adolfas Kaušinis, **ROZALIJA KAZELIŪNIENĖ**, Paulina ir Bronius Leskauskai, Povilas Miliauskas, Karolis Misiūnas, Juozas Musteikis, Andrius Naujokas, Natalija ir Antanas Paršeliai, Ona Pažėrienė, inž. Jonas Ramanauskas, Rosario Lietuvių Bendruomenė, Uršulė ir Pijus Sakalauskai, Marija ir Kazimieras Stankūnai, Marija ir Petras Šantarai, Paulina ir Vladas Urbiečiai, Augustinas Varškys.

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI:

A. Ramanauskas $ 150, J. Cholno $ 15, P. Čėsna $ 15, N. Katinas $ 15, V. Stonkus $ 10, J. Raugevičius $ 10, C. Leščiukaitis $ 10, P. Longis $ 10, I. Kraujalis $ 10, M. Šalikas $ 10, A. Isokeit $ 10, E. Marcinkevičius $ 5, P. Levanavičienė $ 5.—.

Visiems paskelbtiems ir nepaskelbtiems rėmėjams "Laikas" nuoširdžiai dėkoja.

VERMUTAS KNYGYNO NAUDAI

Argentinos Lietuvių Bendruomenės Temperley ir apylinkės skyrius rugpiūčio 26 d., 16 val. Lietuvių Klube, Boedo 737, Bs. As., rengia to skyriaus steigiamo knygyno naudai vermutą. Įėjimas vienam asmeniui $ 10, su šeima — $ 15.. Dalyvaudami ruošiamame vermute prisidėsit prie lietuviškos knygos ir lietuvybės palaikymo.

ArLB Temperley ir apyl. skyriaus Valdyba
Pirm. J. Stasiulevičius
Sekr. Jonytė Žurbaitė

PAIEŠKOJIMAS

Onos Butėnaitės-Jurkštienės paieško jos brolio Jono sūnus **Petras Butėnas.** Jo adresas: 39 Cowan Ave., Toronto, Ont., Canada. Žinantieji prašomi pranešti "Laiko" redakcijai.

VLADO POŠKEVIČIAUS arba jo brolio JONO, kilusių iš Marijampolės aps. ir atvykusių į Argentiną 1929 m., ieško ALBERTAS NEGRAŽIUS, gyvenąs Totoras, prov. Santa Fe. Pranešti "LAIKO" redakcijai.

Elzbieta Janeliūnaitė, kilusi iš Daglėnų km., Pušaloto valsč., Panevėžio apskr., į Argentiną atvykusi apie 1929 m. (ištekėjusios pavardė nežinoma) paieškoma jos pusbrolio **Stasio Kunkulio**, gyvenančio Australijoje. Kreiptis į "Laiko" redakciją.

VIEŠAS PAREIŠKIMAS

Stengdamas pakenti vykstančiai "LAIKO" platinimo akcijai, "A. L. Balsas" prieš mano vyrą pradėjo piktų insinuacijų akciją, kokią jis per eilę metų varė prieš Matą Šalčių, Dr. H. Lukaševičių, K. Čibirą, Lietuvos Pasiuntinybę ir visą eilę kitų kolonijos veikėjų. Mano vyrui iš savigarbos atsisakant reaguoti į tokį naivų šmeižtą, tebūnie leista man, beginklei moteriai, pareikšti protestą prieš mano pavardės vėlimą į tą diskreditavimo kampaniją. G. Kevėžienė

REIKALINGAS FOTOGRAFAS-LABORANTAS
Šeimos padėtis nesvarbu. Sąlygos geros. Teirautis "LAIKO" redakcijoj.

● **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: penktad. 16-18 val., šešt. 13-17 v. ir sekm. 13-16 v.

● **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ**, sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

● **GROŽIO SALIONAS "LA RUBIA"** sav. ONA KASPARIENĖ: Soler 3441, Bs. Aires, T. E. 79-2528.

● **Gerai, Greitai ir Pigiai taiso radio aparatus** inž. J. Mačernis: Isleta 3865, 4 de Junio (taip pat: Mendoza 2280, T. E. 20-9027).

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102 - Bs. Aires

ROZALIJA ŠOPYTĖ KAZELIŪNIENĖ

Rozalija Šopytė Kazeliūnienė yra šio "LAIKO" nr. Garbės Leidėja.

Gimusi ir augusi Titkonių km., Vaškų parapijoj, Biržų aps., turėjo tris brolius ir dvi sesutes. Tėveliai nebuvo turtingi, bet užtai ji paveldėjo iš jų švelnų aukštaitišką būdą ir kilnių idealų meilę. Greitai įsirašė į Pavasario Sąjungą ir pasižymėjo kaip veikli narė Vaškų pavasarininkų kuopoje.

Nuo 1927 m. birželio 30 d. prasideda antrasis jos gyvenimo tarpsnis. Tada ji išlipo iš laivo Buenos Aires uoste, toli palikusi gimtąjį kraštą, mylimą šeimą ir drauges. Sekančiais 1928 m. ištekėjo už Kazimiero Kazeliūno, kuris niekaip negalėjo prisitaikinti prie vietos klimatinių sąlygų ir po metų laiko pasimirė. Liko našlė, vienų viena svetimame krašte. Tačiau nenusiminė. Nuo pat savo atvykimo pradžios iki šiai dienai dirba "Alpargatas" fabrike ir pati sau pelnosi visą pragyvenimą. Savo punktualumu ir darbštumu įsigijo visišką kitų pasitikėjimą ir buvo paskirta vieno skyriaus prižiūrėtoja.

Tuo pačiu metu p. Rozalija neužmiršta ir visuomeninio vietos lietuvių kolonijos gyvenimo. Nuo pat įsisteigimo pradžios ji yra veikli Gyvojo Rožančiaus ir Labdaros Dr-jos narė, žymi Aušros Vartų Lietuvių bažnyčios ir mokyklos geradarė ir nuolatinė spaudos rėmėja. Daug kenčia dėl dabartinio tėvynės likimo ir giminių, nuo kurių jau treji metai neturi nė mažiausios žinios (tėvas mirė dar prieš šį karą).

Savo naujajai Garbės Leidėjai, kukliai ir šviesiai lietuvei, "LAIKAS" taria nuoširdų ačiū ir linki sulaukti greitos tėvynės laisvės bei visų kilnių troškimų išsipildymo.

Susikūrė Liet. Bendruomenės Avellanedos Skyrius

Liepos 29 d. tuoj po pamaldų įvyko Lietuvių salėje steigiamasis Argentinos Lietuvių Bendruomenės Avellanedos skyriau susirinkimas. Susirinkimą atidarė agron. Ant. Šantaras, trumpai apibrėždamas Bendruomenės tikslus ir į ją organizavimosi reikalą. Susirinkimui pravesti buvo pakviesti žinomas lietuviškosios kolonijos veikėjas p. B. Bliumbergas ir p. M. Galeckas. Po to sveikinimo žodį tarė kolonijos veteranas ir Ar. L. Bendruomenės LOK pirmininkas p. Ig. Padvalskis bei Temperley skyriaus pirmin. p. J. Stasiulevičius. Kad visi geriau žinotų to visų lietuvių susijungimo bendrai kovai tikslus ir priemones, agron. A. Šantaras perskaitė ArLB LOK-o paruoštuosius įstatus. Įstatus perskaičius, buvo išrinkta skyriaus valdyba, į kurią įėjo: Kun. Dr. P. Brazys agron. A. Šantaras, J. Ališauskas, A. Paršelis, V. Kaibutas, M. Galeckas, B. Bliumbergas ir J. Jakubka. Pareigomis valdyba pasiskirstys susirinkusi pirmojo posėdžio. Tenka palinkėti Avellanedos skyriaus pirmajai valdybai sujungti visus savo apylinkėje gyvenančius tikruosius lietuvius į vieningą darbą už lietuvybę ir Lietuvos laisvę.

● **Kun. Ant. Valiuška**, Kordobos lietuvių kolonijos kapelionas, kuris liepos mėn. vidury atostogavo San Josė mokykloje, Balcarce, kur kapelionauja kun. P. Baltrumas, pravedė trijų dienų rekolekcijas mokinėms ir mokytojoms. Pailsėjęs jis vėl per Buenos Aires grįžo į savo nuolatinę gyvenimo vietą Ascochinga, prie Kordobos.

● Petras Simanavičius su bendrininku N. Fabroni atidarė restoraną Buenos Aires centre, Defensa 656, T. E. 34-8275.

● **St. Pociūs**, vitrinų dirbtuvės vienas savininkų, buvo susižeidęs ranką. Baigia pasveikti savo namuose.

● Liepos 7 d. Lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje buvo pakrikštytas **Rikardas Juozas Vanagas**, promoninkų Elzbietos Lūžaitės ir Kazimiero Vanagų sūnus. Prie krikšto apiegų dalyvavo dvi poros kūmų: Motiejus Vanagas ir J. E. Cannietes bei Stasys Kacevičius ir Adelė Zuozienė. Vakare p. p. Vanagų namuose įvyko krikštynų puota, kurioje dalyvavo didelis būrys vaišingųjų šeimininkų draugų bei pažįstamų ir lietuvių bei vietinių pramoninkų.

Ar Jau Užsimokėjai "LAIKO" Prenumeratą?

1951 m. rugpiūčio 19 d., sekmadienį

Visa Argentinos Lietuvių Kolonija iškilmingai švenčia

KARALIAUS MINDAUGO KRIKŠTO

700 METŲ JUBILIEJŲ

● **10.30 val.** Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje Avellanedoje **iškilmingos pamaldos.** — Pamokslą sako J. E. Arkivyskupas Francisco Aragone. — Gieda Šv. Cecilijos Choras ir solistai, vadovaujant komp. V. Rymavičiui. — Visos organizacijos dalyvauja su savo vėliavomis. — Bendra Šv. Komunija. — Kolonijos iškilmingas pasiaukojimas Nekaltajai Marijos Širdžiai.

● **17 val.** Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, **IŠKILMINGAS AKTAS.** Programoje: Sveikinimai — Paskaita — Šv. Cecilijos Choro koncertas, vodavaujant muz. V. Rymavičiui, Lietuvių Aušros Vartų Mokyklos, Skautų ir kt. paruošta programa.

DĖMESIO, TAUTIEČIAI!

1951 m. rugpiūčio 11, 18 ir 25

dienomis

Lietuvių Salėje Brasil 835, Avellaneda

vyksta seniai lauktas

LIETUVIŠKAS KERMOŠIUS

Ruošia Jaunųjų Lietuvaičių Būrelis

Pelnas skiriamas Lietuvių Aušros Vartų parapijos vargonams pirkti

Pradžia 20 val.

Visi tautiečiai kviečiami prisidėti savo dovanomis ir atvykti su visa šeima, giminėmis bei pažįstamais. Daug įvairiausių pramogų ir netikėtumų!

1951 metų rugsėjo 23 d., 17 val., reprezentacinėj Consejo de Mujeres Teatro salėje, Charcas 1155, Buenos Aires

Lietuvių Tautinio Meno Ansamblis

ruošia

DAINŲ IR ŠOKIŲ KONCERTĄ

Tai pirmas viešas Ansamblio pasirodymas argentiniečių ir lietuvių publikai! Bilietus iš anksto galima įsigyti "LAIKO" red.